

Trakų istorijos muziejus
Archeologijos skyrius

Ugnius Budvydas

Trakų pusiasalio pilies liekanų ir kitų statinių komplekso (1021) teritorijos, Trakų m.,
archeologinių tyrinėjimų, 2010 m.

ATASKAITA

K	_____
bi	_____
Fondo Nr.	39
Apvieto Nr.	1
Apsk. Vien. Nr.	2130

Trakai
2011

Turinys

1. Įvadas	p.3
2. Ankstesnių archeologinių tyrimų apžvalga	p.3-5
3. Tyrimų aprašymas. Archeologiniai tyrimai Trakų pusiasalio pilyje suprojektuotos lietaus nuotekynės vietoje	p.6-40
3.1. Perkasa Nr.1	p.6-11
3.2. Perkasa Nr.2	p.12-21
3.3. Perkasa Nr.3	p.22-32
3.4. Perkasa Nr.4	p.32-40
4. Lietaus nuotekynės trasa Nr.1	p.40-48
5. Lietaus nuotekynės trasa Nr.2	p.49-50
6. Lietaus nuotekynės trasa Nr.3	p.50-52
7. Archeologiniai tyrimai prie PV ir PR Dominikonų vienuolyno sienos kastos tranšėjos hidroizoliacijai vietoje	p.53-57
8. Archeologiniai tyrimai Dominikonų vienuolyno vidiniame kieme	p.57-70
8.1. Perkasa Nr.6	p.58-62
8.2. Perkasa Nr.7	p.63-65
8.3. Šurfas Nr.1	p.66-70
9. Archeologiniai tyrimai Trakų mieste bei Pusiasalio pilies teritorijoje kastų tranšėjų elektros kabeliams vietose	p.70-77
10. Archeologiniai tyrimai Dominikonų vienuolyno PV bokšte. Perkasa Nr.8	p.77-78
11. Išvados	p.79-81
12. Radinių sąrašas	p.82-326
13. Brėžinių sąrašas	p.327-390
14. Tyrimų fotonuotraukos	p.391-437
15. Radinių iliustracijų sąrašas	p.438-459
16. Priedų sąrašas	p.460
17. Priedai	p.461-478

Įvadas

Mokslinei archeologijos komisijai prie Kultūros paveldo departamento 2010 m. buvo pateiktas projektas archeologiniams tyrimams Trakų pusiasalio pilies teritorijoje bei šalia Dominikonų vienuolyno. Vėliau pasikeitus darbų apimčiai, pateikti keli projekto papildymai (žr. priedą 1). Leidimas vykdyti archeologinius tyrimus Nr.87 (žr. priedą 1) LR Kultūros ministerijos Kultūros paveldo departamento Mokslinės archeologijos komisijos sprendimu 2010 06 09 išduotas archeologui U. Budvydui.

2010 m. vasarą bei rudenį buvo atliekami archeologiniai tyrimai bei žvalgymai Trakų pusiasalio pilies PV dalyje įrenginėjamų lietaus nuotekynių, klojamų elektros kabelių trasų vietose (žr. priedą 3-6). Taip pat atlikti tyrimai Dominikonų vienuolyno vidiniame kieme, nuo griuvenų išvalytas PV vienuolyno bokštas ir kt.

Tyrimuose dirbo, žemės kasimo darbus atliko UAB „Ekstra statyba“ darbuotojai bei Trakų istorijos muziejaus samdyti žmonės (Tomas Petrauskas, Deividas Abramenko, Oleg Ševeliov). Lauko fiksaciją atliko ir brėžinius braižė, fotonuotraukas darė ir jas maketavo, radinius inventorino U. Budvydas, D. Abramenko.

Ankstesnių archeologinių tyrimų apžvalga

Archeologiniai tyrimai PV Trakų pusiasalio pilies dalyje bei Dominikonų vienuolyno teritorijoje nuo 1964 m buvo atliekami fragmentiškai.

1964 m. spėjamo vartų bokšto vietoje, gynybinio griovio ŠR pakraštyje buvo iškastas plotas, vad. A. Tautavičiaus (Tautavičius A., 1965. Trakų pusiasalio pilies archeologinių kasinėjimų 1964 m. IX. 4 – XI. 25 ataskaita. Vilnius) „2,6 m žemiau kiemo lygio, surasti 3,4 m storio sienos pamatai, kurie įleisti daugiau kaip 5,5 m nuo dabartinio kiemo lygio.

1970 m prie Dominikonų vienuolyno pietvakarinio bokšto P, PR ir PV sienų buvo atlikti archeologiniai tyrimai (tyr. vad. I. Jučienė; Jučienė J., 1970. 1970 m. Trakų pusiasalio pilies Dominikonų bažnyčios pietų vakarinio bokšto archeologinių kasinėjimų ataskaita. Vilnius). Iškastos 5 perkasos siekiant nustatyti išlikusio mūro aukštį. Archeologinių tyrimų metu nustatyta, jog 2,9-3,2

m gylyje atsidengė akmeninis grindinys, kuris yra vėlesnis negu Dominikonų bažnyčios bokštas. Kasinėjimų metu rasta XVIII – XIX a. koklių, butelių fragmentų.

1986-1988 m. tirta vienuolyno ir bažnyčios teritorija (tyr. vad. G. Gendrėnas). Tuo metu dar kartą centrinėje navoje ieškota vartų bokšto liekanų. 1986 m. buvo nukastas 2,5-3 m storio XIX a. griuvenų sluoksnis. Vienuolyno kieme rasta iš akmenų mūryta XIX a. siena bei su pilies bokštu siejamas mūro fragmentas. 1987 m. rudenį buvo mechanizuotai iškasta žemė vienuolyno kieme, išvežtos XIX – XX a. šiukšlės. Išvalyti vakarinio korpuso pusrūsiai, atkastas XIX a. kiemo grindinys. 1988 m. bandyta surasti P gynybinės pilies sienos už vienuolyno kairiojo fligelio bei Dominikonų bažnyčios presbiterijos liekanų. Ištirti du šurfai Nr.6 ir 7 šalia vienuolyno (Rusteika B. Buv. Dominikonų vienuolyno ir bažnyčios pritaikymas. Trakai, Kęstučio g.2. Paruošiamieji darbai. 1987 m. Bylos Nr.416-15/20.958). Gynybinės sienos neaptikta. Tik konstatuota, kad šurfe Nr.6 120 cm gylyje po požeminėmis komunikacijomis ir virš jų pavieniais stambiais rieduliais fiksuotas nejudintas smėlis bei žvyras, kurio prakastas sluoksnis iki 2,5 m gylio. Tais pačiais metais vykdyti archeologiniai tyrimai prie Dominikonų bažnyčios bokštų, vidus valytas nuo griuvenų. Deja tyrimų ataskaitos ir radiniai neišliko. Informacija paimta iš Trakų istorijos muziejuje saugomų „Buv. Dominikonų vienuolyno ir bažnyčios pritaikymas. Trakai. Kęstučio 2. Inžinerinė geologija. Archeologinė žemės darbų priežiūra.“ ataskaitų.

1989 m. buvo vykdyti geologiniai tyrimai, kurių metu buvo atliekama archeologinė priežiūra. Tyrimo metu nustatyta, kad PV gynybiniame griovyje supiltas iki 6 m storio sluoksnis, tai yra griovio dugnas turėjęs būti Trakų ežerų vandens lygyje.

1997 m. vykdant restauravimo ir atkūrimo darbus, archeologė B. Lisauskaitė prie PV bokšto atliko archeologinius tyrimus (Lisauskaitė B., 1997. Trakų pusiasalio pilies šiaurės vakarų ir pietvakarių bokštų 1997 m. archeologinių tyrinėjimų ataskaita. LII 2994). 1998-1999 m. buvo tęsiami archeologiniai tyrimai PV pusiasalio pilies dalyje bei Dominikonų vienuolyno aplinkoje (Lisauskaitė B., 1999. Trakų pusiasalio pilies tyrinėjimai // ATL, p.341-345). 1998 m. buvo atkastas Dominikonų vienuolyno ir koplytėlės V sienos pamatas, kadangi restauratoriai vykdė pamatų hidroizoliacijos darbus. Ištirtas 115 m² plotas. Permaišyto sluoksnio apatiniame horizonte buvo rasta daug XVII-XIX a. keramikos, butelių fragmentų. Po jomis atkastas XVIII a. pab. akmeninis grindinys. Tyrimo metu rasta pietinio gynybinio griovio mūrinės vidinės (nuo pilies gynybinės sienos pusės) sienelės fragmentas. Plačiau ji nebuvo tyrinėta, kadangi šiuo metu ji yra privačioje valdoje.

1999 m. buvo atliekami archeologiniai tyrimai prie Dominikonų vienuolyno kairiojo fligelio, pilies P gynybinės sienos atkarpos tarp PV bokšto ir vienuolyno kairiojo fligelio bei koplytėlės rūsyje (Lisauskaitė B., 1999. Trakų Pusiasalio pilies, Dominikonų vienuolyno bažnytėlės archeologiniai tyrimai. TIM, bylos Nr.117). Ištirtas 21,5 m² dydžio plotas. Tyrimų metu iškasus 7 šurfus buvo nustatyta P gynybinės sienos vieta tarp PV pilies bokšto ir PV vienuolyno fligelio. Tačiau jos nepavyko rasti 24,2 m atkarpoje tarp vienuolyno ir bokšto. Kai kuriuose šurfuose (šurfas Nr.6, 7) rastas 0,4 m storio griuvenų sluoksnis. Po juo aptiktas 0,1-0,35 m storio juodos spalvos žemės sluoksnis, datuojamas Dominikonų vienuolyno laikotarpiu. Žemiau atsidengė smulkių griuvenų sluoksnelis bei įžemis.

2005 m. archeologiniai tyrimai atlikti prie pusiasalio pilies P bokšto, PR ir PV gynybinių sienų išorėje, buvusio gynybinio griovio vietoje (Juškaitis. V., 2005. Tyrimai Trakų Pusiasalio pilyje, griovio vietoje prie pietinio bokšto. ATL, p.144-146). Archeologiniai tyrimai buvo atliekami iki projekcinio gylio. Trastos vietoje aptiktas 1,1-1,4 m storio suardytas kultūrinis sluoksnis, o žemiau fiksuotas griuvenų sluoksnis, kuris tiksliau nedatuotas. Ties P bokštu buvo aptiktas gynybinio griovio atraminės sienos fragmentas. Siena išorėje mūryta iš stambių akmenų, viduje buvo smulkūs akmenys. Sienos apačia pasiekta 1,5-1,8 m gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs149-149,3 m).

TYRIMŲ APRAŠYMAS

Archeologiniai tyrimai Trakų Pusiasalio pilyje suprojektuotos lietaus nuotekynės vietoje

Archeologiniai tyrimai Trakų Pusiasalio pilyje (1021) bei Dominikonų vienuolyno (22720, G29KP) aplinkoje vyko keliais etapais. Pirmuoju etapu buvo atlikti archeologiniai tyrimai būsimos lietaus nuotekynės vietoje (brėž. Nr.2; priedas ??). Nors projekte nurodytas bendras trasos ilgis 260 m. Tačiau, tyrinėjimų eigoje aptikus statinių konstrukcijas, buvo pakoreguotas projektas. Tai yra buvo atsisakyta dalies lietaus nuotekynės trasų. Tad bendras trasų ilgis 235 m. Projektinis gylis 1,5 m. Mokslinei archeologijos komisijai pateiktame archeologinių tyrimų Trakų Pusiasalio pilies bei Dominikonų vienuolyno (22720, 1021, G29KP) projekte nurodyta, jog neaptikus archeologiniu požiūriu vertingo kultūrinio sluoksnio, tyrimai vyks iki projekcinio gylio. Kitu atveju būtų tiriama iki žemio.

Patogumo dėlei bei tam, kad būtų išvengta painiavos visa lietaus nuotekynės trasa suskirstyta į 4 atkarpas (perkasas).

Perkasa Nr.1

(brėž. Nr.1-5; nuotr. Nr.2-12)

Perkasa Nr.1 tirta šalia Dominikonų vienuolyno ŠV korpuso ŠV sienos (brėž. Nr.2). Perkasa Nr.1 orientuota iš PV į ŠR (žr. brėž. Nr.2, 3), ilgosiomis kraštinėmis orientuota iš PV į ŠR, o jos kampų koordinatės LKS'94:

X	Y
6056978.27	560432.92
6056982.27	560432.23
6056983.65	560430.98
6056984.09	560431.47
6056984.80	560430.83
6056986.11	560432.28
6056984.97	560433.31
6056995.71	560445.23
6056994.91	560446.04
6056983.55	560433.49
6056983.14	560433.86

6056982.34	560432.97
6056978.87	560433.56

Perkasa netaisyklingo stačiakampio formos – 1,2x18,6 m dydžio. Tačiau, PV dalyje perkasa išplatėja. Šioje vietoje turėjo būti įrengtas lietaus surinkimo šulinys. Tad bendras perkastos Nr.1 plotas, kartu su išpjova (įvadas į lietvamzdį) - 28,6 m². Kvadratai sužymėti iš PR į ŠV – raidėmis A, B, C ... H, iš PV į ŠR – skaičiais 1, 2, 3 ... 22. Žemės paviršius PV ploto kampe (ties pjūviu E-E1) – Habs 157,34 m, ŠR (ties pjūviu E2-E3) – Habs 157,44 m. Tai yra perkastos vietoje žemės paviršius beveik lygus. Archeologiniai tyrimai vyko dviem etapais, tai yra perkasa buvo padalinta į du skirtingo dydžio plotus A ir B (brėž. Nr.3).

Perkastos Nr.1 plotas B

(brėž. Nr.3, 4; nuotr. Nr.3-8)

Plotas A 18 m² dydžio, netaisyklingo stačiakampio formos (kv.A1-12 - H-1-12; brėž. Nr.3). Kaip jau anksčiau buvo minėta kv.E4-5 – H4-6 buvo numatyta įrengti lietaus surinkimo šulinį. Pirminiame etape darbai pradėti būtent būsimo šulinio vietoje. Tyrimo metu nuėmus 8-10 cm storio velėnos sluoksnį (sl.1) per visą plotą (kv. E4-5 – H4-6) atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2), kurio storis siekė 22-30 cm (brėž. Nr.4; nuotr. Nr.4-7). Sluoksnis peraugęs velėnos šaknimis, jame gausu smulkių raudonų plytų fragmentų, kurių dydis svyruoja nuo kelių milimetrų iki 2-4 cm. Tyrimo metu sluoksnyje neaptikta jokių aiškiau datuojamų radinių. Kv. H4-6, po velėna aptikti neaiškios paskirties statinio pamatų fragmentas (brėž. Nr.4; nuotr. Nr.4, 6). Pamatų apačia fiksuota 54 cm gylyje (Habs 156,67 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Atidengto pamato aukštis 44-45 cm, plotis – 148 cm. Pamatai mūryti iš geltonų plytų bei akmenų, kaip rišamoji medžiaga naudotas cementinis skiedinys. XX a. viduryje, į ŠV nuo Dominikonų vienuolyno, buvo įrengti milicijos garažai, ūkiniai pastatai. Tikriausiai šiuos pamatus ir reikėtų sieti su šiais statiniais.

Ištyrus juodos maišytos žemės sluoksnį, po juo kv. E4-5 – G4-6 atsidengė nejudintas šviesus stambus žvyras. Tik kv. H4-6 šalia mūro giliau fiksuota aptikto statinio pamatų duobė (brėž. Nr.4; nuotr. Nr.6, 7).

Archeologinių tyrimų metu plote A kv. E4-5 – H4-6 fiksuoti trys sienelių pjūviai – A-A1, B-B1, C-C1.

Perkasos Nr.1 ploto A pjūvis A-A1 (brėž. Nr.4; nuotr. Nr.5). Tirti 3 sluoksniai.

Perkasos Nr.1 ploto A PV sienelės pjūvis A-A1 190 cm ilgio ir 122 cm aukščio. Esamas žemės paviršius buvo fiksuotas Habs 157,12 m. Fiksuotame sienelės pjūvyje viršutinį, 8-9 cm storio horizontą sudarė velėna (sl.1). Po ja atsidengė 18-30 cm storio juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2) su smulkiais raudonų plytų fragmentais. Radinių neaptikta. 26-40 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus pasiektas nejudinto stambaus žvyro sluoksnis (Habs 156,86-156,72 m; sl.5).

Perkasos Nr.1 ploto A pjūvis B-B1 (brėž. Nr.4; nuotr. Nr.4, 6). Tirti 5 sluoksniai.

Perkasos Nr.1 ploto A ŠV sienelės pjūvis B-B1 200 cm ilgio ir 90 cm aukščio. Esamas žemės paviršius buvo fiksuotas Habs 157,2 m. Sienelės pjūvyje viršutinį 8-9 cm storio horizontą sudarė velėna (sl.1). Po ja, ties metrais 4-6, atsidengė ankščiau aprašytų XX a. pamatų fragmentai. Sienelės pjūvio 4 ir 6 metre po velėna fiksuotas juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2) su smulkiais raudonų plytų fragmentais. Pastarasis sluoksnis 25-36 cm storio. Sienelės pjūvio 6 metre, 34 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, fiksuota pamatų duobė, kurioje išskirti dviejų sluoksnių horizontai (sl.3, 4). Viršutinį sudarė 20 cm griuvenų sluoksnis (pilkos maišytos žemės sluoksnis su gausiais raudonų plytų fragmentais; sl.4). Žemiau esantis kultūrinio sluoksnio horizontas, tai pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.3) su pavieniais raudonų plytų fragmentais. Sluoksnis 15-20 cm storio. Jame rastos kelios XX a. antros pusės glazūruotų lėkščių šukės. Įžemis – šviesus stambus žvyras pasiektas 44-72 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus.

Perkasos Nr.1 ploto A ŠR sienelės pjūvis C-C1 (brėž. Nr.4; nuotr. Nr.7). Tirti 5 sluoksniai.

Perkasos Nr.1 ploto ŠR sienelės pjūvis C-C1 200 cm ilgio ir 85 cm aukščio. Esamas žemės paviršius buvo fiksuotas Habs 157,24 m. Fiksuotame sienelės pjūvyje viršutinį, 8-9 cm storio horizontą, sudarė velėna (sl.1). Po ja atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2) su smulkiais

raudonų plytų fragmentais. Sluoksnis 20-27 cm storio. Tyrimo metu radinių neaptikta. 34 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, sienelės pjūvio G ir H metruose fiksuota XX a. pamatų duobė, kuri pusapvalės formos. Tyrimo metu išskirti du duobės užpylimo horizontai. Viršutinį sudaro 24 cm storio pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.3) su gausiais raudonų plytų fragmentais bei kalkinio skiedinio smulkiais gabaliukai. Žemiau atsidengė taip pat pilkos maišytos žvyringos žemės sluoksnis, tačiau jame beveik nėra plytų fragmentų. Pamatų duobės apačia pasiekta 80 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Įžemis – stambus šviesus žvyras pasiektas 72-80 cm gylyje (Habs 156,44-157 m).

Ištyrus perkasos Nr.1 ploto A kv. E4-5 – H4-6 bei užfiksavus sienelių pjūvius, archeologiniai tyrimai pratęsti kv. E6-12 – F6-12 (žr. brėž. Nr.4; nuotr. Nr.8, 9, 10). Šioje ploto A dalyje žemės paviršius, ties kv. E-8 buvo Habs 157,38 m. Nuėmus 9-12 cm storio velėnos sluoksnį per visą plotą (kv. E6-11 – F6-11) atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2). Jame radinių neaptikta. Sluoksnis 6-15 cm storio, jį sudarė velėnos šaknimis peraugusi juoda žemė maišyta su žvyru. Kv. E11-12 ir F11-12 atsidengė pamatų fragmentas (žr. brėž. Nr.4; nuotr. Nr.9, 10). Pamatai mūryti iš raudonų bei geltonų plytų. Sprendžiant iš atidengto fragmento plytomis buvo apmūryta duobė, kuri šiuo metu užversta XX a. statybinėmis šiukšlėmis. Tikėtina, jog duobė buvusi skirta automobilių remontui. Tikriausiai virš jos buvo įrengtas garažas. Tyrimo metu perkasos Nr.1 ploto A kv.E6-11 – F6-11 fiksuotos dvi sienelės - PR pjūvis D-D1 ir ŠR pjūvis E-E1.

Perkasos Nr.1 ploto A PR sienelės pjūvis D-D1 (brėž. Nr.4; nuotr. Nr.8, 9, 10). Tirti 4 sluoksniai.

Perkasos Nr.1 ploto A PR sienelės pjūvis D-D1 600 cm ilgio ir 105 cm aukščio. Fiksuotame sienelės pjūvyje viršutinį, 8-12 cm storio horizontą, sudarė velėna (sl.1). Po ja atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2). Jame gausu stambaus žvyro, aptikta pavienių smulkių raudonų plytų fragmentų. Sluoksnis per visą sienelės ilgį beveik vienodo storio – 6-15 cm. Po juo atsidengė šviesus nejudintas žvyras (sl.5). Tik sienelės pjūvio 7-9 metruose fiksuotas duobės kontūras (sl.6). Duobė pusapvalės formos, užpildyta tamsiai rudos spalvos stambiu žvyru su moliu. Tyrimo metu jokių radinių neaptikta. Duobės kontūras viršuje 256 cm pločio, apačia pasiekta 88 cm gylyje (Habs 156,5 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus.

Perkasos Nr.1 ploto A ŠR sienelės pjūvis E-E1 (brėž. Nr.3, 4; nuotr. Nr.9).

Perkasos Nr.1 ploto A ŠR sienelės pjūvis E-E1 120 pločio ir 120 cm aukščio. Sienelės pjūvyje fiksuoti XX a. pamatai. Jie mūryti iš raudonų bei geltonų plytų. Pamatų aukštis 52 cm, mūryti ant nejudinto stambaus žvyro, kuris fiksuotas 70 cm gylyje (Habs 156,64 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Priekinė mūro dalis, ties ŠV sienele, stipriai apardyta.

Baigus tirti perkastos Nr.1 plotą A, nuspręsta padaryti išpjovą Dominikonų vienuolyno kryptimi (žr. brėž. Nr.2, 3, 5; nuotr. Nr.11). Šioje vietoje turėjo būti pakloti vamzdžiai, kuriais būtų surenkamas lietaus vanduo iš lietvamzdžių. Išpjova 500 cm ilgio bei 70 cm pločio (kv. A1-2, B1-3, C2-3, D2-4, E3-4). 1998 m. vykdant Dominikonų vienuolyno pamatų apšiltinimą bei hidroizoliaciją, šalia jau buvo atlikti archeologiniai tyrimai (tyr. vad. B. Lisauskaitė; Lisauskaitė B., 1998. Trakų Pusiasalio pilies tyrinėjimai // ATL, p.341-345). Tuomet ištirtas 115 m² dydžio plotas.

Išpjovos vietoje (kv. A1-2, B1-3, C2-3, D2-4, E3-4) žemės paviršius Habs 157,18 m. Nuėmus 5-6 cm storio velėnos sluoksnį (sl.1) kv. A1-2, B1-3, C2-3, D2-4 atsidengė pilkos maišytos su žvyru žemės sluoksnis (brėž. Nr.5; nuotr. Nr.11; sl.3). Sluoksnis susiformavo 1998 m šioje vietoje vykdant archeologinius tyrimus bei atliekant vienuolyno pamatų šiltinimą bei hidroizoliaciją. Tą faktą patvirtino ir per visą išpjovą rasta paklota šiltinimo (?) medžiaga (žr. nuotr. Nr.11). Tik kv. E3-4 po velėna atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (brėž. Nr.5; nuotr. Nr.11; sl.2). Jo storis 12 cm, sluoksnio apačia pasiekta 18 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Po juo fiksuotas įžemis – stambus šviesus žvyras. Jis nepasiekta tik kv. A1-2, B1-3, C2-3, D2-4, kur kaip minėta jau buvo atlikti archeologiniai tyrimai.

Perkasos Nr.1 plotas B

(brėž. Nr.3, 5; nuotr. Nr.12)

Perkasos Nr.1 plotas B 1,2x9,65 m dydžio (11,58 m²; kv.E13-22, F13-22). PV jos kraštas rėmėsi į ploto A ŠR galą, o tiksliau į atidengtus XX a. statytus pamatus (brėž. Nr.3). Ploto B paviršius nežymiai aukštėjo ŠR kryptimi. Jei ties kv. F13 Habs 157,30 m, tai kv. F20 absoliutus

aukštis fiksuotas 157,44 m. Tik kv. E17-18 ir F17-18 buvo nežymus įdubimas. Jis aiškiai užfiksuotas ploto A PR sienelės pjūvyje E2-E3 (brėž. Nr.5).

Archeologinių tyrimų metu per visą plotą B fiksuotos velėnos storis siekė 6-12 cm. Po ja atsidendė juodos maišytos žemės sluoksnis, kuris stebėtas per visą ploto B ilgį ir plotį. Jo storis nuo 15 iki 30 cm, maišytas su stambiu žvyru. Vietomis, kur šio sluoksnio storis siekė 15 cm jis buvo peraugęs velėna. Tyrimo metu juodos maišytos žemės sluoksnyje rasta smulkių raudonų plytų duženų, XX a. šiukšlių, gamyklinių vinių. 24-40 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus visame plote atsidendė nejudintas stambus šviesus žvyras (brėž. Nr.5; nuotr. Nr.12).

Perkasos Nr.1 ploto B PR sienelės pjūvis E2-E3 (brėž. Nr.5; nuotr. Nr.12). Tirti 3 sluoksniai.

Perkasos Nr.1 ploto B PR sienelės pjūvis E2-E3 800 cm ilgio ir 100-110 cm aukščio. Fiksuotame sienelės pjūvyje viršutinį, 6-12 cm storio horizontą, sudarė velėna (sl.1). Po ja atsidendė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2) maišytas su stambiu žvyru. Jame išsiterpę pavieniai smulkūs raudonų plytų fragmentai. Sienelės pjūvio 14 ir 18 metruose atsidendė dviejų duobių pjūviai. Ties 14 metru duobės apačia stebėta 60 cm gylyje (Habs 156,74 m) nuo dabartinio paviršiaus. Ji apytiksliai 105 cm pločio. Antrosios duobės (ties 18 metru) apačia pasiekta 42 cm gylyje (Habs 156,9 m). Vykdamas ploto B archeologinius tyrimus, būtent šioje vietoje (kv. E17-18, F17-18) žemės paviršiuje ir buvo stebėtas nedidelis įgilinimas. Sienelės pjūvio 13 metre, šalia mūro, fiksuotas pamatų duobės kontūras užpildytas juoda maišyta žeme (brėž. Nr.5). Kontūras 20 cm pločio, duobės apačia pasiekta 76 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus.

Įžemis – stambus žvyras pasiektas 25-40 cm, o ties įgilinimais - 40-60 cm gylyje. Tyrimo metu perkamos Nr.1 plotuose A ir B neaptikta jokių archeologinių radinių.

Perkasa Nr.2

(brėž. Nr.6-13; nuotr. Nr.13-27)

Perkasa Nr.2 orientuota iš ŠV į PR (žr. brėž. Nr.2, 6-12; nuotr. Nr.13, 14, 15), ilgosiomis kraštinėmis orientuota iš ŠR į PR, o jos kampų koordinatės LKS'94:

X	Y
6056993.71	560444.88
6056994.77	560445.94
6056993.78	560446.93
6056996.18	560449.33
6056993.00	560452.51
6056990.60	560450.11
6056983.74	560456.97
6056984.31	560457.54
6056982.90	560458.95
6056980.77	560456.83
6056982.19	560455.42
6056982.68	560455.91

Perkasa netaisyklingo stačiakampio formos – 1,5x17,6 m dydžio. Tačiau, perkastos ŠV ir PR dalyje buvo padarytos dvi išpjovos (PR perkastos dalyje, ties išplatėjimu, turėjo būti įrengtas lietaus surinkimo šulinys), todėl bendras perkastos dydis 44,7 m². Kvadratai sužymėti iš PV į ŠR – raidėmis A, B, C ... F, iš ŠV į PR – skaičiais 1, 2, 3 ... 19. Žemės paviršius stipriai žemėjantis iš ŠV į PR, tai yra link Bernardinų ežero. Jei ties ŠV perkastos Nr.2 kampu Habs 157,5 m, tai ties PR – Habs 156,5 m. Archeologiniai tyrimai vyko per visą perkastos ilgį, tik lietaus surinkimo šulinio vietoje archeologiniai tyrimai vyko atskirai (3x3 m dydžio plote; kv.A17-19 – D17-19; brėž. Nr.6; 8; nuotr. Nr.25), nes šioje vietoje buvo būtina nustatyti šulinio aukštį, jog būtų žinoma, kokiam gylyje kloti vamzdžius. Vėliau ši dalis buvo prijungta prie pagrindinės perkastos. Be to, archeologinių tyrimų pradžioje visos perkastos plotis turėjęs būti 1 m. Tačiau tyrimų eigoje buvo aptikti mūro fragmentai dėl kurių teko koreguoti lietaus nuotekynės projektą – vietoje dviejų trasų, tiesti tik vieną. Be to, tam kad būtų galima pakloti vamzdžius šalia mūro, teko praplatinti perkasą iki 1,5 m, o ŠV perkastos dalyje padaryti 3,4x4,5 m dydžio išpjovą (brėž. Nr.6, 9; nuotr. Nr.15-24), jog būtų galima plačiau atidengti rastą mūrą ir nustatyti jo paskirtį bei chronologiją.

Archeologinių tyrimų metu perkastos Nr.2 paviršius (asfalto danga) buvo nuimtas mechanizuotai. Toliau buvo kasama rankiniu būdu. Po asfalto dangos, per visą perkasą, atsidengė XX a. maišyto stambaus žvyro sluoksnis, kurio storis 50 cm. Vietomis, sienelės pjūvyje atsidengė

užversta sena asfalto danga, statybinės šiukšlės, likusios po XX a. vykusios Dominikonų vienuolyno restauracijos. ŠV perkastos dalyje minėto sluoksnio apačia pasiekta, ties Habs 156,84 m, o PR – Habs 156,46 m. Toliau kasant gilyn beveik per visą perkasą (kv. B1-14, C1-14) atsidengė juodos maišytos žemės su žvyru sluoksnis, kurio storis nuo 40 iki 75 cm. Jis taip pat palaiapsniui žemėjo PR kryptimi, tai yra link Bernardinų ežero. Kultūrinis sluoksnis nefiksuotas kv. B14-16 ir C14-16. Šioje vietoje, po XX a. suardymais, atsidengė nejudintas stambus žvyras. Tyrimo metu kv. C3-7 60 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus buvo aptikti pamatų fragmentai, kurie mūryti iš stambių lauko akmenų bei rišti kalkiniu skiediniu (brėž. Nr.6; nuotr. Nr.13-15). Todėl nuspręsta, ties šia vieta padaryti išpjova. Kaip jau anksčiau minėta išpjova 3,4x4,5 m dydžio (brėž. Nr.6, 9). Tačiau siekiant nuoseklumo detalesnė tyrimų eiga šioje perkastos dalyje bus pateikta vėliau.

Tęsiant archeologinius tyrimus kv.B1-16 ir C1-16 (brėž. Nr.6, 7, 8) juodos maišytos žemės sluoksnyje rasta smulkių pavienių raudonų plytų fragmentų. Kv. B4-8, C4-8 aptikta buitinės keramikos fragmentų, metalinių dirbinių (radinių lenteles Nr.1-4). Radiniai fiksuoti įvairiame gylyje (60-120 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus) ir aiškios koncentracijos nesudarė. Radinių nerasta likusioje perkastos Nr.2 dalyje – kv. B14-16 ir C14-16. Tyrimo metu kv. B4-8, C4-8 rasti 53 dirbiniai. Iš jų 48 priklausė buitiniai keramikai, tai puodų pakraštėliai puošti horizontaliais grioveliais, bangelėmis ar kombinuotu ornamentu, sienelės, dugneliai ir ašelės (radinių lentelė Nr.1, 2). Rastos kelios glazūruotos šukės priklaususios dubenims (inv. Nr.23, 24, 25). Jų pakraštėliai glazūruoti žalia glazūra bei puošti bangelių ornamentu. Keramika degta redukciniame bei oksidaciniame aplinkoje. Išdegta netolygiai. Neretai šukių lūžyje molio masė išorėje rudos, viduje pilkos spalvos. Iš metalinių dirbinių paminėtinos 4 kaltinės vinys, neaiškios paskirties statybinė detalė (radinių lentelė Nr.4). Sprendžiant pagal rastus dirbinius juodos maišytos žemės sluoksnis datuotinas XVII-XVIII a. Šiame sluoksnyje aptikta pavienių gyvulių kaulų. Tyrimų metu po juodos maišytos žemės sluoksniu kv. B6-7, B11-14 ir C3-14 atsidengė mūro (pamatų) fragmentai. Tai anksčiau minėtų pamatų tęsinys. Jie baigiasi, ties kv. C14 (brėž. Nr.6). Pamatai mūryti iš lauko akmenų, kurių dydis 15x20, 20x25, 20x28, 25x35 cm. Vietomis naudoti ir labai dideli akmenys – 26x47, 33x45, 64x66 cm dydžio. Rišamoji medžiaga – kalkinis skiedinys. Vietomis akmenų eilės lygintos plytų duženomis. Mūras stipriai apardytas, geriausiai išlikęs kv. C3-6, kur atsidengė 60 cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Prasčiausiai išliko kv. C10-14, šioje perkastos dalyje mūras fiksuotas 95–130 cm (Habs 156,04-156,27 m) gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Tyrimo metu nepavyko užfiksuoti pamatų duobės kontūro. Šalia pamatų, kv. B1-14 atsidengė šviesus nejudintas smulkus žvyras. Jis fiksuotas Habs 155,77-155,91 m gylyje.

Perkasos Nr.2 ŠR sienelės pjūvis A-A1 (brėž. Nr.6, 7; nuotr. Nr.13, 14). Tirti 3 sluoksniai.

Perkasos Nr.2 ŠR sienelės pjūvis A-A1 11 m ilgio ir 135 cm aukščio (brėž. Nr.7). Esamas žemės paviršius buvo fiksuotas Habs 157,3 m, palaipsniui žemėjo PR kryptimi, ties 16 metru paviršiaus altitudė siekė Habs 157 m. Tačiau, kaip jau anksčiau minėta perkastos vietoje asfaltas buvo nuimtas mechanizuotai, be to plačiau nei pati perkasa. Todėl perkastos ŠR sienelės pjūvyje asfaltas bei skaldos sluoksnis nebuvo fiksuoti. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė 45-75 cm storio maišyto žvyro sluoksnis (sl.1). Jo apačia, ties 5 metru fiksuota 45 cm gylyje (Habs 156,85 m) nuo buvusio paviršiaus, ties 16 metru – 52 cm gylyje (Habs 156,5 m). Sprendžiant iš perkastos tyrimo bei sienelės pjūvyje kyšančių asfalto gabalų šis kultūrinio sluoksnio horizontas susiformavo XIX – XX a. Po maišyto žvyro sluoksniu, beveik per visą sienelės pjūvį, atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.3). Jis su smulkiais akmenimis, vietomis pjūvyje matėsi smulkių raudonų plytų fragmentų. Sluoksnis nefiksuotas tik ties 15 ir 16 metru. Šioje sienelės pjūvio dalyje po maišyto žvyro sluoksniu atsidengė nejudintas stambus žvyras (sl.6). Juodos maišytos žemės sluoksnis nuo 15 iki 52 cm storio. Storiausias, ties sienelės pjūvio 10-11 metru. Po juo, ties sienelės pjūvio metrais 5-13 ir iš dalies, ties 14 metru atsidengė XVI a. antra pusė – XVII a. datuojamas mūras (sl.5).

Perkasos Nr.2 PV sienelė pjūvis B-B1 (brėž. Nr.6, 8). Tirti 4 sluoksniai.

Perkasos Nr.2 PV sienelės pjūvis B-B1 10 m ilgio ir 145 cm aukščio (brėž. Nr.8). Nors sienelė daug ilgesnė, tačiau fiksavimo metu dalis šlaito nugriuvo (nuotr. Nr.27). Tyrimo metu esamas žemės paviršius buvo fiksuotas Habs 157,48 m, palaipsniui žemėjo PR kryptimi. Ties pjūvio 16 metru paviršius fiksuotas Habs 157,15 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė 10-90 cm storio maišyto žvyro sluoksnis (sl.1), susiformavęs XIX-XX a. Jo apačia, ties 7 metru fiksuota 15 cm gylyje (Habs 157,33 m), ties 15 ir 16 metru atsidengė 165 cm pločio įkasimas. Šioje vietoje maišyto žvyro sluoksnio apačia stebėta 90 cm gylyje (Habs 156,35 m) nuo buvusio paviršiaus. Ties 10-15 metrais, po maišyto žvyro sluoksniu atsidengė smulkių griuvenų sluoksnis (sl.2). Jame gausu smulkių raudonų plytų fragmentų. Sprendžiant iš sveikesnių plytų duženų, sluoksnis susiformavo XVIII a. pab. – XIX a. Jo storis 18-35 cm. Apačia fiksuota 40-55 cm gylyje. Po juo, per visą

sienelės pjūvį, išskirtas juodos maišytos žemės sluoksnis su smulkiais akmenukais (sl.3). Jis aiškiai žemėja PR kryptimi. Jei ties sienelės pjūvio 7-8 metru sluoksnio apačia fiksuota 47 cm gylyje (Habs 157,01 m), tai ties 14, 15 metrais – 98 cm gylyje (Habs 156,33 m). Žemiau atsidengė nejudintas gruntas – smulkus šviesus žvyras (sl.4).

Archeologiniai tyrimai vienu metu vyko ir išpjovos vietoje (kv.C3-7 – F3-7; brėž. Nr.2, 6, 9-12; nuotr. Nr.15-24). Mechanizuotai nuėmus asfaltą (sl.1), toliau buvo kasama rankiniu būdu. Po asfaltu atsidengė 5-10 cm storio skaldos sluoksnis – kelio dangos pagrindas (sl.2). Po juo, per visą išpjovą fiksuotas juodos maišytos žemės su stambiu žvyru sluoksnis (sl.3; brėž. Nr.9-12). Jis ploniausias ties kv.D3-6 – F3-6, kur jo storis siekė 12-20 cm. Sluoksnis palaipsniui storėjo PR kryptimi (link Bernardinų ežero), ties PR išpjovos sienele sluoksnio storis siekė 50 cm. Tyrimų metu jame rasta smulkių raudonų plytų fragmentų. Taip pat kv.D5-7, E6-7 ir F7 rasta 90 dirbinių (žr. radinių lenteles Nr.5-11). Jie aptikti įvairiame sluoksnio gylyje (20-75 cm gylyje nuo žemės paviršiaus). Didžiąją dirbinių dalį sudarė buitinė keramika, tai pakraštėliai ir sienelės puoštos horizontaliais grioveliais, dugneliai (radinių lentelės Nr.5-7). Rastos kelios stiklo šukės su patina (radinių lentelė Nr.11). Tyrimo metu šiame sluoksnyje rastos 3 kaltinės vinys, arbaletos antgalis, rusiška kareiviška saga (radinių lentelė Nr.10), penkių plokštinių koklių puoštų augaliniu ornamentu fragmentai (lentelė Nr.8) Be to, tyrimo metu rasti radiniai, kurie neįtraukti į radinių sąrašą – tai butelių šukės, XX a. statybinės detalės. Sluoksnis susiformavo XVIII-XX a. Dominikonų vienuolyno statybos laikotarpiu. Tuo metu vykdant statybas buvo suardytas šioje vietoje buvęs XVI a. pab. - XVII a., gal būt ir ankstesniu laikotarpiu datuojamas kultūrinis sluoksnis. Kasant glyną po juodos maišytos žemės sluoksniu kv.D3-7 – F3-7 atsidengė maišyto stambaus žvyro sluoksnis (sl.4; brėž. Nr.9-12). Jame neaptikta jokių radinių. Sluoksnio storis nuo 30 iki 100 cm. Jis palaipsniui storėjo bei žemėjo PR kryptimi. Ties kv.E6 sluoksnio apačia pasiekta 130 cm gylyje (Habs 156,05 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Šis sluoksnis supiltinis, jo atsiradimą taip pat reikėtų sieti su vienuolyno statybomis. Reiktų pažymėti, jog dėl apribotos tyrimų erdvės (ŠR išpjovos sienelė rėmėsi į tvorą) bei saugumo sumetimais, nuspręsta 95-100 cm gylyje palikti 100 cm pločio laiptą. Jis paliktas, ties ŠR ir PR išpjovos sienelėmis (brėž. Nr.8). Tad tolimesni tyrimai buvo vykdomi kv.C3-6, D3-6 ir E3-6.

Tęsiant archeologinius tyrimus kv.D3-6 ir E3-6 75-130 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, per visą plotą, atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.5; brėž. Nr.9-12). Jis peraugęs smulkiomis medžių šaknimis, vietomis rasta smulkių raudonų plytų fragmentų. Sluoksnis stipriai žemėja PR kryptimi. Jei jo apačia kv.E3 ir D3 fiksuota 110 cm gylyje (Habs 156,4 m), tai kv.E6, D6 – 220 cm gylyje (Habs 155,20 m). Tyrimo metu, šalia ŠV išpjovos sienelės pjūvio

ir pačiame pjūvyje atsidengė antra siena, kuri jungėsi su pirmiau rastąja. Siena rasta 100 cm gylyje (Habs 156,5 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Tad tapo aišku, jog susidurta su neaiškios paskirties pastato rūsiu ir tyrimai vyksta pastato vidinėje dalyje. Tai pat tai paaiškina išskirtų kultūrinio sluoksnio horizontų ryškų nuolydį PR kryptimi. Šis reiškinys susijęs su jau nebenaudoto rūšio užpylimais. Išskirtame juodos maišytos žemės sluoksnyje (sl.5) gausu radinių (radinių lentelės Nr.12-54). Tyrimo metu rasti 862 buitinės keramikos fragmentai (radinių lentelės Nr.11-42), 44 plokštiniai, karnyziniai, puodyniniai kokliai ar jų dalys (radinių lentelė Nr.43-46), rastos 5 stiklo šukės pasidengusios patina. Šiame sluoksnyje aptikti ir 49 metaliniai dirbiniai (radinių lentelė Nr.50-53) – kaltinės vinys, arbaletų antgaliai, batų pasagėlės, neaiškios paskirties statybinės detalės. Aptiktas keturkampis akmeninis galąstuvus. Rasta viena sveikesnė raudona plyta – 25,9x11,9x7,4 cm dydžio. Sprendžiant pagal dirbinius sluoksnis datuojamas XVI a. antra puse – XVII a. Tyrimo metu taip pat gausiai aptikta gyvulių kaulų.

Vykdamas archeologinius tyrimus rūšio vietoje (kv.D3-6, E3-6), po juodos maišytos žemės sluoksniu, atsidengė degėsingas, su smulkiomis griuvenomis juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.6; brėž. Nr.9-12). Jame taip pat fiksuota kalkingo skiedinio, kuris nuo karščio įgavęs gelsvą atspalvį, gausu smulkių raudonų plytų fragmentų. Sluoksnis ryškiai žemėjo PR kryptimi. Kv.D3-4 ir E3-4 jo apačia fiksuota 160 cm gylyje (Habs 155,7 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus, kv.D6, E6 – 310 m (Habs 154,36 m). Tyrimo metu šiame sluoksnyje gausiai aptikta žuvų žvynų ir kiaušinių lukštų. Jų gausiai rasta ir žemiau esančiuose sluoksniuose. Taip pat beveik keturių kvadratinų metrų plote (kv.D4-6, E4-6), įvairiame šio kultūrinio sluoksnio horizonto gylyje, rasti 1157 buitinės keramikos fragmentai (radinių lentelės Nr.55-96), 23 vnt. puodyninių, plokštinių koklių fragmentai (radinių lentelė Nr.97, 98). Rastos kelios stiklo šukės (radinių lentelė Nr.100). Jos rudos spalvos, pasidengusios patina. Tai sudužusių taurių fragmentai. Iš metalinių dirbinių rastos 6 kaltinės vinys, peilio ašmenys (radinių lentelė Nr.101-102; iliustr. Nr.10, 11). Aptiktas vienas akmeninis sviedinys – 7,9 cm skersmens (inv. Nr.2041; iliustr. Nr.10:2041). Tyrimo metu rasta Žygimanto Augusto (1544-1572) pusgrašis, kaldintas 1546 m. (inv. Nr.2269A; iliustr. Nr.11:2269A) Vario lydinio juostinis žiedas platėjančia priekine dalimi (iliustr. Nr.11:2040A). Lankelis trikampio skersinio pjūvio. Išskirtas kultūrinio sluoksnio horizontas datuojamas XVI a. antra puse – XVII a. Šiame sluoksnyje taip pat aptikta gyvulių kaulų.

Po aukščiau aprašytu sluoksniu atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis su gausesnėmis griuvenomis, plytgaliais, akmenimis (sl.7A-C; brėž. Nr.11). Jame taip pat gausu degėsių, žuvų žvynų bei smulkių kiaušinių lukštų. Nors tyrimo metu šis sluoksnis fiksuotas kaip vientisas, tačiau ŠR sienelės pjūvyje C-C1, C2-C3 (brėž. Nr.11) pavyko išskirti kelis šio kultūrinio

sluoksnio horizontus (sl.7A-C; brėž. Nr.11). Detaliau jie bus pateikti sienelės pjūvio C-C1, C2-C3 aprašyme.

Pasiekus 280 cm gylį nuo dabartinio žemės paviršiaus atkastos ŠV rūšio sienos storis siekė 130 cm, tuo tarpu 116 cm gylyje jos storis tesiekė 47-50 cm. Šioje vietoje siena stipriai apardyta. Tačiau, taip ir liko neaiškus tikrasis sienos storis, nes tyrimo metu ji nebuvo pilnai atkasta.

Dėl nuolydžio juodos maišytos žemės sluoksnio su griuvenomis (sl.7A-C) storis nevienodas (brėž. Nr.11). Storiausias jis šalia ŠV mūro (kv.C4, E4). Šioje vietoje jo storis siekė 146 cm, apačia fiksuota 352 cm gylyje (Habs 153,92 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Kv.D6 ir E6 jo storis tesiekė 50 cm. Šiame sluoksnyje taip pat gausu radinių. Aptikta 1612 vnt. buitinės keramikos fragmentų (radinių lentelės Nr.103-164), 13 vnt. puodyninių bei plokštinių koklių fragmentai (plokštiniai kokliai puošti geometriniu ir augaliniu ornamentu; radinių lentelė Nr.165, 166), 16 vnt. stiklo šukių (stiklas rudos spalvos su patina, radinių lentelė Nr.167), kurios priklausė taurėms. Rasti 27 metaliniai dirbiniai (radinių lentelės Nr.168, 169). Daugiausiai tai stipriai korozijos pažeisti neaiškios paskirties dirbiniai. Galima tik paminėti 5 kaltines vinis, neaiškios paskirties statybines detales (iliustr. Nr.15). Tyrimo metu rastas kriauninio peilio rankenos fragmentas (iliustr. Nr.15:3936, 3937). Peilis buvęs su medine rankena, kuri tvirtinta kniedėmis. Dirbinys 16,5 cm ilgio. Tyrimo metu rasti du nedideli keturkampio formos akmeniniai galastuvai (iliustr. Nr.15:3938, 3939). Tyrimo metu aptiktos 3 monetos. Dvi iš jų tai 1546 m Žygimanto Augusto laikais kaldinti obolai (inv. Nr.3939B-C; iliustr. Nr.3939B, 3939C). Rastas vienas Aleksandro (1492-1406) pusgrašis (inv. Nr.3939A; iliustr. Nr.15:3939A). Visi radiniai rasti įvairiame gylyje.

Rūšio apačia pasiekta 352 cm gylyje (Habs 153,92 m; brėž. Nr.11). Grindys plūktos iš rudo molio (sl.8), vietomis išpausta smulkių plytelių. Asla 10-14 cm storio, plūkta ant žemio – šviesaus smulkaus žvyro (sl.9). Tyrimo metu buvo padarytas aslos pjūvis kv.D4, E4, likusi dalis palikta neliesta. Apibendrinant rūšio tyrimą galima teigti, jog nors ir buvo išskirti skirtingi kultūrinio sluoksnio horizontai, tačiau sprendžiant iš rastų radinių šie horizontai yra vienalaikiai ir žymi XVI a. pabaigos – XVII a. vykusius rūšio užpylimus. Žemiau pateikiamas išpjovos sienelių pjūvių aprašymas.

Perkasos Nr.2 išpjovos ŠR sienelės pjūvis C-C1, C2-C3 (brėž. Nr.6, 9, 11; nuotr. Nr.17, 24). Tirta 11 sluoksnių.

Perkasos Nr.2 išpjovos ŠR sienelės pjūvis C-C1 (virš laipto) 450 cm ilgio ir 95-100 cm aukščio (brėž. Nr.9, 11; nuotr. Nr.17). Esamas žemės paviršius buvo fiksuotas Habs 157,46 m, palaiptams žemėjo PR kryptimi. Ties pjūvio 7 metru paviršius fiksuotas Habs 157,34 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė 10 cm storio asfalto dangą (sl.1). Po ja atsidendė 8 cm storio skaldos sluoksnis (sl.2) - pagrindas asfaltui. Žemiau išskirtas juodos maišytos žemės sluoksnis su stambiu žvyru (sl.3). Jo storis 12-60 cm, ploniausias, ties sienelės pjūvio 2, 3 metrais, o storiausias ties 7 metru. Sluoksnio apačia fiksuota Habs 156,64-157,14 m. Sprendžiant pagal tyrimo metu rastus radinius šis kultūrinio sluoksnio horizontas susiformavo XVIII - XX a. Po juo atsidendė maišyto žvyro sluoksnis su juodos žemės intarpais (sl.4). Jo storį pavyko išmatuoti tik ties sienelės pjūvio 3 metru (27-60 cm storio), nes pasiekus 95-100 cm gylį nuo dabartinio žemės paviršiaus saugumo sumetimais nuspręsta palikti 1 m pločio laiptą. Tačiau, sprendžiant iš sienelės pjūvio C2-C3 (brėž. Nr.11), maišyto žvyro sluoksnis palaiptams žemėjo bei storėjo PR kryptimi. Sluoksnio apačia, ties 3 metru fiksuota Habs 156,75 m, o sienelės pjūvyje C2-C3 – 132 cm gylyje (Habs 156,04 m). Kaip jau anksčiau minėta šis kultūrinio sluoksnio horizontas taip pat susiformavo XVIII-XIX a., tikriausiai statant Dominikonų vienuolyną.

Išpjovos ŠR sienelės pjūvis C2-C3 340 cm ilgio ir 280 cm aukščio (brėž. Nr.11). Tai saugumo sumetimais palikto laipto pjūvis. Nuo pat jo viršaus (Habs 156,4 m) fiksuotas juodos maišytos žemės sluoksnis su smulkiais raudonų plytų fragmentais (sl.5). Pjūvyje aiškiai matyti ryškus šio sluoksnio nuolydis PR kryptimi. Jei ties sienelės 3 metru šio sluoksnio apačia stebėta 112 m gylyje (Habs 156,33 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus, tai 6 metre apačia pasiekta 222 metrų gylyje (Habs 155,15 m). Žemiau, sienelės pjūvyje išskirtas juodos maišytos žemės sluoksnis su smulkiomis griuvenomis, kalkiniu skiediniu (sl.6). Sluoksnyje gausu degėsių, kalkinis skiedinys nuo karščio įgavęs gelsvą atspalvį. Išskirtas horizontas 100 cm storio, ties 3 metru sluoksnis plonėja iki 60 cm. Kaip ir aukščiau išskirti sluoksniai pastarasis, taip pat žymi XVI a. pab. – XVII a. pradžioje vykusių rūsių užpylimą. Sluoksnis ryškiai žemėja PR kryptimi, ties 3 m sluoksnio apačia pasiekta 172 cm gylyje (Habs 156,72 m), ties 6 metru – 304 cm gylyje (Habs 154,34 m).

170-304 cm gylyje fiksuotas 50-142 cm storio juodos maišytos žemės sluoksnis su griuvenomis (sl.7a-c). Jame išskirti 3 horizontai. Viršutinį sudarė juodos maišytos žemės sluoksnis su plytgaliais, akmenimis ir degėsių (sl.7a). Jis 10-95 cm storio. Storiausias, ties ŠV sienos mūru.

Po juo išskirtas vientisas juodos maišytos žemės sluoksnis su gausiais degėsiiais (sl.7b). Sluoksnio storis 14-30 cm. Trečias kultūrinio sluoksnio horizontas išskirtas 312 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Tai juodos maišytos žemės sluoksnis su griuvenomis, kalkiniu skiediniu, smulkiais plytelių fragmentais (sl.7c). Jo storis 24-44 cm. Susiformavęs virš rūšio grindų (sl.8) – aslos (Habs 153,91 m; nuotr. Nr.24). Kaip jau minėta aslos storis 15 cm. Ji plūkta virš žemio – šviesaus smėlio, žvyro (sl.9), kuris ties sienelės pjūvio 4 metru fiksuotas 368 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus.

Perkasos Nr.2 išpjovos PR sienelės pjūvis D-D1, D2-D3 (brėž. Nr.6, 9, 12; nuotr. Nr.18). Tirti 9 sluoksniai.

Perkasos Nr.2 išpjovos PR sienelės pjūvis D-D1 (virš laipto) 340 cm ilgio ir 100 cm aukščio. Esamas žemės paviršius buvo fiksuotas Habs 157,3 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė 10 cm storio asfalto dangą (sl.1). Po ja atsidendė 5-10 cm storio skaldos sluoksnis (sl.2) - pagrindas asfaltui. Žemiau išskirtas juodos maišytos žemės sluoksnis su stambiu žvyru (sl.3). Jo storis 40-60 cm, ploniausias, ties sienelės pjūvio E metru. Sluoksnio apačia fiksuota Habs 156,56-156,72 m. Sluoksnis datuojamas XVIII-XIX- XX a. Po juo atsidendė to paties laikotarpio maišyto žvyro sluoksnis su juodos žemės intarpais (sl.4). Dėl palikto laipto nepavyko išmatuoti jo storio, tačiau sprendžiant iš sienelės pjūvio D2-D3 maišyto žvyro sluoksnio apačia fiksuota 112 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus (Habs 156,22 m). PR kryptimi. Sluoksnio apačia, ties 3 metru fiksuota Habs 156,75 m, o sienelės pjūvyje C2-C3 – 132 cm gylyje (Habs 156,04 m).

Išpjovos PR sienelės pjūvis D2-D3 155 cm ilgio ir 230 cm aukščio. Tai saugumo sumetimais palikto laipto pjūvis. Nuo pat jo viršaus (Habs 156,32 m) fiksuotas juodos maišytos žemės sluoksnis su smulkiais raudonų plytų fragmentais (sl.5). Pjūvyje aiškiai matyti ryškus šio sluoksnio nuolydis ŠR kryptimi. Jei ties sienelės D metru šio sluoksnio apačia fiksuota 155 m gylyje (Habs 155,72 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus, tai E metre apačia pasiekta 207 cm gylyje (Habs 155,15 m). Žemiau, sienelės pjūvyje išskirtas juodos maišytos žemės sluoksnis su smulkiais griuvenomis, kalkiniu skiediniu (sl.6). Sluoksnyje gausu degėsių, kalkinis skiedinys nuo karščio įgavęs gelsvą atspalvį. Išskirtas horizontas 118-156 cm storio. Jis daug storesnis nei fiksuotas sienelės pjūvyje C2-C3. Tai paaiškinama tuo, jog pjūvyje nepavyko aiškiai išskirti kai kuriuos C2-C3 pjūvyje esančius kultūrinio sluoksnio horizontus. Sluoksnio apačia stebėta 314 cm

gylyje (Habs 154,17 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Žemiau fiksuotas juodos maišytos žemės sluoksnis su griuvenomis, kalkiniu skiediniu, smulkiais plytgalių fragmentais (sl.7c). Sluoksnis 10-15 cm storio, susiformavęs virš rūšio grindų – molinės aslos (sl.8; Habs 154,08 m).

Perkasos Nr.2 išpjovos ŠV sienelės pjūvis E-E1 (brėž. Nr.6, 9, 10; nuotr. Nr.16, 23).

Tirti 9 sluoksniai.

Perkasos Nr.2 išpjovos ŠV sienelės pjūvis E-E1 370 cm ilgio ir 370 cm aukščio. Esamas žemės paviršius buvo fiksuotas Habs 157,47 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė 8-10 cm storio asfalto danga (sl.1). Po ja atsidendė 8-15 cm storio skaldos sluoksnis (sl.2) - pagrindas asfaltui. Žemiau išskirtas maišyto stambaus žvyro sluoksnis su juodos žemės tarpais (sl.3). Jis 35-65 cm storio, ties F metru šio sluoksnio apačia nepasiekta. 50 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus atsidendė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.4), kuriame fiksuoti keli 24x30, 22x44, 22x43 cm dydžio akmenys. Sluoksnis 56-126 cm storio. Žemiau atsidendė ŠV rūšio siena (sl.5). Sienos aukštis 212-260 cm. Viršutinė dalis stipriai apardyta. Siena mūryta iš stambių akmenų - 15x70, 25x44, 36x36, 17x61 cm dydžio. Siena labai prastame stovyje, kalkinis skiedinys labai trapus, jame gausu smulkių raudonų plytų fragmentų. Apatinėje, sveikiausioje mūro dalyje, galima įžiūrėti jog akmenys mūryti nelabai tvarkingomis eilėmis. Vietomis, bandant išlyginti akmenų eiles, buvo įterpti stambesni plytgaliai. Mūro apačia pasiekta 330-340 cm gylyje (Habs 154,05-154,2 m). Žemiau sienos atsidendė 13-16 cm storio griuvenų sluoksnis (sl.6), kuris susiformavo yrant mūriui. Po griuvenomis aiškiai išsiskirtas molinės aslos pjūvis (sl.7). Ji 8-10 cm storio, rausvo molio. Asla fiksuota 344 cm gylyje (Habs 154,06 m) žemiau dabartinio paviršiaus (nuotr. Nr.23). Po ja atsidendė plonas (10 cm storio) griuvenų sluoksnis (sl.6), susiformavęs ant įžemio – šviesaus smėlio (sl.8). Įžemis pasiektas 361 cm gylyje (Habs 153,9 m).

Perkasos Nr.2 išpjovos PV sienelės pjūvis F-F1 (brėž. Nr.6, 9, 10; nuotr. Nr.19, 20).

Tirti 2 sluoksniai.

Šiame išpjovos sienelės pjūvyje pateikta PV rūšio sienos išklotinė. Pjūvis 210 cm ilgio ir 320 cm aukščio. Geriausiai išliko rūšio ŠV kampas, šioje vietoje mūro aukštis siekia 320 cm

(Habs 157,09 m). Siena apie 150 cm storio, mūryta eilėmis iš stambių akmenų, vietomis eiles išlyginant plytomis. Pastarosios dėtos galu į rūšio vidų. Mūriui naudoti 15x21-32x40-23x50 cm dydžio akmenys. Tyrimo metu rastos dvių rūšių plytos – su braukomis ir be jų. Plytos 9,5x14,5x29, 8,5x13x27,5, 8,5x12,5x27, 7,5x12x26, 10x15x34, 8,5x14,5x31,5 cm dydžio. Ties 4 metru po mūrų atsidengė nejudintas šviesus smėlis (sl.8; Habs 154,14 m)

Kaip jau minėta atskirai archeologiniai tyrimai vyko perkasos Nr.2 PR dalyje kv.A17-19, B17-19, C17-19, D17-19, tai yra busimų lietaus nuotekynės šulinių vietoje (brėž. Nr.6, 8; nuotr. Nr.25). Tyrimo metu konstatuota, jog viršutinį kultūrinio sluoksnio horizontą (sl.1) sudarė 15-25 cm storio maišyto žvyro sluoksnis su skalda – buvusi kelio danga (brėž. Nr.8; nuotr. Nr.25). Žemiau atsidengė nejudintas stambus gelsvos spalvos žvyras (sl.6). Tyrimo metu jokių radinių neaptikta. Projektinis gylis pasiektas 150 cm gylyje (Habs 155 m).

Link Dominikonų vienuolyno ŠV korpuso PR sienos buvo padaryta 6 m ilgio ir 80 cm pločio išpjova kv. G16-17, H15-17, I14-16, J13-15, K13-15 (brėž. Nr.13; nuotr. Nr.26). Išpjovos paskirtis – šioje vietoje nutiesti vamzdžius, kuriais būtų surenkamas lietaus vanduo iš lietvamzdžių. 1986 metai vykdant Dominikonų vienuolyno pamatų rekonstrukciją, šalia PR sienos buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrimai (tyr. vad. G. Gendrėnas). Buvo iškasti keli šurfai, tačiau tiksli jų vieta nėra žinoma.

Išpjovos vietoje (kv. G16-17, H15-17, I14-16, J13-15, K13-15) žemės paviršiaus Habs 156,50 m. Paviršius nežymiai kilo Dominikonų vienuolyno kryptimi. Pradėjus žemės kasimo darbus, per visą išpjovą atsidengė maišytas žvyro, skaldos bei raudonų plytų fragmentų sluoksnis (sl.1a; brėž. Nr.13; nuotr. Nr.26), susiformavęs XX a. Sluoksnio storis 30-45 cm. Ties kv.A16-17, G16-17 ir H15-17 metrais atsidengė įžemis - nejudintas stambus žvyras (sl.2; brėž. Nr.13). Tačiau, ties kv.I14-16, J13-15, K13-15 buvo išskirtas dar vienas kultūrinio sluoksnio horizontas (sl.1b) susiformavęs Dominikonų vienuolyno restauracijos metu. Tyrimo metu sluoksnyje gausiai rasta raudonų plytų duženų (sprendžiant pagal matmenis, tai vienuolyno laikotarpio plytos), kalkinio skiedinio, XX a. statybinių šiukšlių, aptiktos kelios gamyklinės vinys, stiklo šukių, asbocementinio šiferio fragmentų. Sluoksnis susiformavo XX a. antroje pusėje tvarkant Dominikonų vienuolyno pamatus bei fasadą. Kv.H15-17 75 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus atkastas paklotas elektros kabelis. Per visą išpjovą pasiekus projektinį gylį (100 cm), archeologiniai tyrimai šioje vietoje buvo nutraukti. Įžemis nebuvo pasiektas kv.I14-16, J13-15, K13-15, tai yra toje vietoje kur tyrimo metu buvo fiksuoti XX a. suardymai.

Perkasa Nr.3

(brėž. Nr.2, 14-18; nuotr. Nr.28-40)

Perkasa Nr.3 orientuota iš ŠV į PR (žr. brėž. Nr.2, 14-18; nuotr. Nr.28-40), ilgosiomis kraštinėmis orientuota iš ŠV į PR, o jos kampų koordinatės LKS'94:

X	Y
6056982.43	560458.48
6056969.13	560470.71
6056969.13	560471.11
6056968.72	560471.11
6056968.71	560474.11
6056967.71	560474.11
6056967.72	560471.11
6056967.13	560471.11
6056967.14	560467.41
6056968.58	560467.41
6056969.14	560469.08

Perkasa netaisyklingo stačiakampio formos – 1,2x17 m dydžio. Tačiau, perkasa PR dalyje išplatėja (brėž. Nr.14), šioje vietoje ji 2x3,7 m dydžio (šioje vietoje turėjo būti įrengtas lietaus surinkimo šulinys). Tad bendras perkamos Nr.3 plotas – 31 m². Kvadratai sužymėti iš PV į ŠR – raidėmis A, B, C ... L, iš ŠV į PR – skaičiais 1, 2, 3 ... 22. Žemės paviršius stipriai žemėjantis iš ŠV į PR, tai yra link Bernardinų ežero. Jei ties ŠR perkamos Nr.2 kampu Habs 156,56 m, tai ties PR – Habs 155,68 m. Tai yra aukščių skirtumas yra beveik 1 m. Archeologiniai tyrimai vyko per visą perkamos ilgį, tik lietaus surinkimo šulinio vietoje archeologiniai tyrimai vyko atskirai, tai yra - 2x3,7 m dydžio plote (kv.F17-18, G14-19, H17-20, I18-20, J18-20, K20-22, L21; brėž. Nr.2, 14; nuotr. Nr.32-39).

Kadangi žemės paviršių nedengė asfalto danga, archeologiniai tyrimai perkamos Nr.3 vietoje vyko rankiniu būdu. Tyrimo metu per visą perkamą atsidengė pilkos maišyto žvyro su skalda sluoksnis (sl.1; brėž. Nr.15-16; nuotr. Nr.28-29). Jame yra smulkių raudonų plytelių, XX a. stiklo šukių. Sluoksnis 10-30 cm storio. Storiausias kv.H2-17, I2-17, PR kryptimi palaiptiui plonėja. Po juo, kv.H2-17, I2-17 atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis su žvyro priemaišomis (sl.2), jame gausu raudonų plytų fragmentų. Sluoksnio storis įvairiuose perkamos vietose skirtingas. Ploniausias kv.H4-7, I4-7, šioje perkamos dalyje jo storis siekė 10 cm, o vietomis visai išnyksta. PR kryptimi juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2b) palaiptiui storėja ir ties kv.H13-17, I13-17 jo storis siekia 60–85 cm. Šioje perkamos dalyje juodos maišytos žemės sluoksnis vientisas, jame gausu medžių

šaknų. Sluoksnio apačia pasiekta (kv.H16-17, I16-17) 95 cm gylyje (Habs 154,8 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Tyrimo metu šiame sluoksnyje atskirų horizontų išskirti nepavyko. Tik jau anksčiau minėtuose perkasos kvadratuose buvo galima vietomis stebėti degėsių. Be to, kai kurie rasti metaliniai dirbiniai ar keramika buvo aiškiai paveikti karščio. Tyrimo metu kv.H13-17, I13-17 juodos maišytos žemės sluoksnyje buvo rasti 294 vnt. radinių. Iš jų 86 priklausė buitinei keramikai (rad. lentelė Nr.170-173). Ji žiesta, kai kurios šukės puoštos žalia bei ruda glazūra. Vieno pakraštėlio (rad. Nr.3949) kaklelis puoštas įkartėlėmis. Rastos šukės priklausė puodams, dubenims. Tyrimo metu rasta 14 puodyninių koklių fragmentų (rad. lentelė Nr.174). Beveik visi fragmentai nuo karščio stipriai deformuoti, korėti, apibėgę šlaku. Rastas nedidelis plokštinio koklio fragmentas (rad. Nr.4042; lentelės Nr.175; iliustr. Nr.16:4042). Paviršius buvęs puoštas elnio galva. Plokštuma buvusi glazūruota, tačiau dėl karščio glazūra nubėgusi. Sprendžiant iš išlikusio fragmento plokštinis koklis datuotinas XVII a. Juodame maišytame žemės sluoksnyje (sl.2b) aptikti trys plytų fragmentai (lentelė Nr.179). Tarp jų yra dekoratyvinė plytelė (5x9,5x17 cm dydžio) puošta Šv. Kotrynos atvaizdu (rad. Nr.4070; iliustr. Nr.17:4070). Moteris vienoje rankoje laiko ratą, kitoje kalaviją. Plytelės paviršius puoštas žalia glazūra. Dirbinys datuojamas XV a. antrąja puse. Šiame sluoksnyje rastas figūrinės plytos fragmentas (rad. Nr.4069; iliustr. Nr.16:4069). Aptikta statybinė plyta su braukomis (rad. Nr.4067). Ji 7,5x13x29, nuo karščio nežymiai deformuota. Iš metalinių dirbinių (rad. lentelė Nr.177, 178) paminėtinas durklas (rad. Nr.4065; iliustr. Nr.16:4065). Jis 34 cm ilgio, deformuotas. Ašmenys trikampio, o ties galu rombo skersinio pjūvio. Dirbinys nuo karščio apsilydęs, vietomis aplipęs šlaku. Aptikta keletas metalinių strypų, kaltinių vinių. Visi radiniai rasti juodos maišytos žemės sluoksnio (sl.2b) įvairiame gylyje. Sprendžiant pagal dirbinius, šis sluoksnis susiformavo XVII a. Gal būt jį net reikėtų sieti su perkasoje Nr.2 aptiktu rūsiu ir šioje vietoje stovėjusiu pastatu, kuris XVI a. antroje pusėje ar XVII a. pradžioje sudegė. Nors kv.H2-6, I2-6 fiksuotame juodos maišytos žemės sluoksnyje (sl.2) radinių neaptikta, tačiau sprendžiant iš stratigrafijos, šioje perkasoje dalyje juodos maišytos žemės sluoksnis susiformavo XVIII a. pab.-XIX a. pirmoje pusėje. Po juo, 50 cm gylyje, kv.H2-3, I2-3 buvo rasti nedideli pamatai mūryti iš lauko akmenų bei raudonų plytų. Sprendžiant iš plytų matmenų, mūras vienalaikis su Dominikonų vienuolynu. Pamatas įgilintas negiliai, apačia pasiekta 80 cm gylyje (Habs 155.7 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus (brėž. Nr.14, 15; nuotr. Nr.30, 31). Pamatas labai prastam stovyje, yrantis. Kaip vėliau paaiškėjo, mūras remiasi į Dominikonų vienuolyno PR korpuso ŠR kampą (brėž. Nr.2). Siekiant išsaugoti tyrimo metu atidengtą mūro fragmentą, nuspręsta lietaus nuotekynę prakišti pro apačią. Kv.H3-6, I3-6 po juodos maišytos žemės sluoksniu atsidengė stambus žvyras maišytas su kalkėmis (sl.3; brėž. Nr.15; nuotr. Nr.28, 29). Sluoksnis baltos spalvos, kv.H3, I3 rėmėsi į atidengtą mūrą, kitoje jo pusėje sluoksnis nefiksuotas. Tyrimo metu maišyto žvyro su kalkėmis sluoksnyje

radinių neaptikta, tačiau datuotinas Dominikonų vienuolyno laikotarpiu. Sluoksnio storis 40 cm, apačia fiksuota 70 cm gylyje (Habs 155,8 m). Žemiau atsidendė juodos maišytos žemės sluoksnis su smulkiais raudonų plytų fragmentais (sl.4; brėž. Nr.15). Jis fiksuotas kv.H1-7, I1-7. Kv.H1-2, I1-2 sluoksnis atsidendė 20 cm gylyje, tai yra iš karto po pilku maišytu žvyro sluoksniu. Toliau juodos maišytos žemės sluoksnis staigiai žemėja, kv. H3-4, I3-4 jis atsidendė 70 cm gylyje. Šioje vietoje jo storis siekė 25 cm. Juodos maišytos žemės sluoksnis peraugęs medžių šaknimis, kaip jau minėta jame gausu plytų fragmentų, tačiau tyrimo metu jame nerasta jokių radinių, kuriais remiantis būtų galima datuoti kultūrinį sluoksnį. Tačiau sprendžiant iš perkasos sienelės pjūvio jis susiformavo Dominikonų vienuolyno statybos metu. Įžemis, stambus žvyras, įvairiose perkasos Nr.3 vietose atsidendęs skirtingame gylyje. Kv.H1, I1 jis fiksuotas tuoj po XX a. suardymais – 20 cm gylyje (Habs 156,35 m), kv.H4, I4 – 90 cm (Habs 155,56 m), kv.H7, I7 – 30 cm (Habs 155,8 m), kv.H16, I16 – 93 cm gylyje (Habs 154,8 m).

Perkasos Nr.3 ŠR sienelės pjūvis A-A1 (brėž. Nr.14-16; nuotr. Nr.28, 29). Tirti 5 sluoksniai.

Perkasos Nr.3 ŠR sienelės pjūvis A-A1 17 m ilgio ir 132 cm aukščio. Esamas žemės paviršius, ties ŠR sienelės kampu buvo fiksuotas Habs 156,56 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė XX a. 10-35 cm storio pilko maišyto žvyro su skalda sluoksnis (sl.1). Po juo atsidendė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2). Jis fiksuotas, ties perkasos sienelės pjūvio 2-6 bei 8-17 metrais. Jo storis 7-85 cm. Sluoksnis palaipsniui žemėja PR kryptimi. Jei, ties sienelės pjūvio 4 metru sluoksnio apačia fiksuota 37 cm gylyje (Habs 156,16 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus, tai 17 metre – 96 cm gylyje (Habs 154,8 m). Ties sienelės pjūvio 3-6 metrais išskirtas stambaus žvyro sluoksnis su kalkėmis (sl.3). Jis baltos spalvos, pjūvyje atsidendė akmenys aplipę kalkėmis. Sluoksnis storiusias ties XVIII a. pab. – XIX a. pirma puse datuojamu mūru. Jis prigludęs prie mūro, nėra jokio įkasimo. Šioje vietoje sluoksnio storis siekė 38-40 cm, PR kryptimi jis palaipsniui kylo aukštyne bei plonėja. Ties sienelės 6 metru žvyro su kalkėmis sluoksnio apačia stebėta 47 cm gylyje (Habs 155,9 m). Šioje vietoje sluoksnio storis siekė 10 cm. Juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.4) su raudonų plytų fragmentais atsidendė 18-70 cm gylyje. Pjūvyje sluoksnis peraugęs medžių šaknimis, su žvyro priemaišomis. Šis kultūrinio sluoksnio horizontas fiksuotas ne per visą sienelės pjūvį, o tik ties 1-7 metrais. Ties pjūvio 1 metru sluoksnis atsidendė 18-20 cm ir palaipsniui žemėja. Taip pat jis atsidendė ir po mūru, šioje vietoje (ties 3 metru) juodos maišytos žemės sluoksnio

apačia fiksuota 97 cm gylyje (Habs 155,5 m). Tačiau, kaip ir viršuje esantis kultūrinio sluoksnio horizontas (žvyro sluoksnis su kalkėmis, sl.3) jis taip pat plonėja bei palaipsniui kyla PR kryptimi, kol visai išnyksta. Ties 7 metru sluoksnio apačia pasiekta 30 cm gylyje (Habs 155,85 m). Žemiau, per visą sienelės pjūvį, atsidengė įžemis – stambus gelsvos spalvos žvyras (sl.5). Remiantis stratigrafija, juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.4) su raudonų plytų fragmentais datuojamas XVIII-XIX a.

Dėl esamo ryškaus nuolydžio PR kryptimi įžemis atsidengė nevienodame gylyje, ties pjūvio 1 metru jis fiksuotas 20 cm gylyje (Habs 156,35 m), ties 17 metru – 95 cm gylyje (Habs 154,78 m).

Perkasos Nr.3 PV sienelės pjūvis B-B1 (brėž. Nr.14, 15; nuotr. Nr.30, 31). Tirti 2 sluoksniai.

Perkasos Nr.3 PV sienelės pjūvis B-B1 120 cm ilgio ir 100 cm aukščio. Pjūvyje pateikiama aptikto mūro išklotinė (brėž. Nr.15). Kaip jau minėta mūras rastas perkasos Nr.3 kv. H2-3, I2-3, datuojamas XVIII a. pab. – XIX a. pirma puse. Mūro viršus pjūvyje fiksuotas ties Habs 156,1 m, o apačia - Habs 155,6 m. Pamatas mūrytas iš plytų bei akmenų. Kaip rišamoji medžiaga naudotas kalkinis skiedinys. Sprendžiant iš išlikusių fragmentų mūrui naudotos tos pačios plytos kaip ir statant Dominikonų vienuolyną. Žemiau atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis su žvyru. Jis 16 cm storio, peraugęs medžių šaknimis. Įžemis, stambus žvyras, fiksuotas ties Habs 155,5 m. Mūro paskirtis neaiški, gal būt tyrimo metu buvo aptikti šioje vietoje stovėjęs Dominikonų vienuolyno tvoros likučiai.

Vykdamas archeologinius tyrimus perkasoje Nr.3 kv.H1-17 ir I1-17 lygiagrečiai kasinėjimams vyko ir būsimo lietaus nuotekynės šulinių vietoje, tai yra kv.F17-18, G16-19, H17-20, I18-20, J18-20, K20-21, L21 (brėž. Nr.14, 17, 18; nuotr. Nr.32-39). Šioje perkasoje Nr.3 dalyje viršutinį kultūrinio sluoksnio horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis – XX a. suardymai (sl.1; brėž. Nr.17; nuotr. Nr.32-36). Jis 15-40 cm storio, maišytas su žvyru. Kadangi kv.G19, H19-20, I19-20 fiksuotas perkasimas (elektros kabelio trasa), tai šioje vietoje pilkos maišytos žemės sluoksnio storis siekė 112-132 cm. Tik kv.I19-20, J19-21, K20-22, L21 nuo pat žemės paviršiaus fiksuotas smulkios skaldos su juoda žeme sluoksnis (sl.9; brėž. Nr.14, 18; nuotr. Nr.32-36). Jos storis 20-25 cm. Kasant gilyn kv. F17-18, G16-19, H17-20, I18-20, J18-20, K20-21, L21 15-40 cm

gylyje atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis su smulkiais raudonų plytų fragmentais (sl.2b; brėž. Nr.17, 18; nuotr. Nr.32-36), tik kv.I18-19, J18-19 fiksuotas juodos maišytos žemės sluoksnis su griuvenomis, kalkiniu skiediniu, smulkiais raudonų plytų fragmentais (sl.6; brėž. Nr.17). Pastarasis sluoksnis atsidengė ir išpjovoje (sl.6; kv. I19-20, J19-21, K20-22, L21; brėž. Nr.18). Jis 60-65 cm storio, sluoksnio apačia fiksuota 80 cm gylyje (Habs 154,4 m). Tyrimo metu be smulkių plytų fragmentų radinių neaptikta. Juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2b) 35-85 cm storio, peraugęs medžių šaknimis. Jis aiškiai žemėjo iš V į R. Kv.F17-18, G16-18 sluoksnio apačia atsidengė 70-75 cm gylyje (Habs 154,6 m), kv.H19-20, I18-20, J18-19 jis fiksuotas 120 cm gylyje (Habs 154,1 m). Išpjovoje (kv. I19-20, J19-21, K20-22, L21) juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2b) atsidengė po jau ankščiau minėtu sluoksniu su griuvenomis bei kalkiniu skiediniu (brėž. Nr.18). Ties kv.K21 jo apačia atsidengė 126 cm gylyje (Habs 154 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Šioje perkastos dalyje juodos maišytos žemės sluoksnio nuolydis nestebėtas. Tyrimo metu šiame sluoksnyje rasta 190 dirbinių (rad. lentelės Nr.180-190, 194, 195). Tai buitinės keramikos, vazoninių koklių fragmentai. Puodų šukės žiestos, gausiai aptikta juodos gludintos keramikos. Dalis šukių nuo aukštos temperatūros suskeldėjusios. Rastas nedidelis karnyzinio koklio fragmentas (rad. Nr.4220). Paviršius puoštas smulkiais lapeliais. Dirbinys būdingas XVII a. Taip rastos trys statybinės detalės (rad. Nr.4227, 4228, 4266). Žemiau, per visą aprašomą plotą, atsidengė pilkos maišytos žemės sluoksnis su kalkinio skiedinio pėdsakais (sl.3; brėž. Nr.17, 18). Jo storis 30 cm, ryškiai žemėjo iš V į R. Sluoksnio apačia, ties kv. F17-18 atsidengė 100 cm (Habs 154,30 m), ties kv.I19-20 - 145 cm gylyje (Habs 153,85 m). Išpjovoje sluoksnio (sl.3) nuolydis taip pat nežymiai žemėjo R kryptimi (brėž. Nr.18). Kv. K21 pilkos maišytos žemės sluoksnio apačia atsidengė 150 cm gylyje (Habs 153,75 m). Sluoksnyje (kv.F17-18, G16-19, H17-20, I18-20, J18-20, K20-21, L21) rasti 68 dirbiniai (rad. lentelė Nr.191, 192, 193, 196, 197, 198). Didžiąją radinių dalį sudarė buitinė keramika, kuri kiek kitokia nei rasta juodos maišytos žemės sluoksnyje (sl.2b). Nerasta juodos gludintos keramikos. Puodai buvę žiesti arba apžiesti, sienelės puoštos horizontaliais grioveliais. Apžiestų puodų šukės (rad. Nr.4236, 4268, 4274) su stambiomis grūsto akmens priemaišomis. Kv. I19, šalia sienelės pjūvio E-E1 rastos dvi kaltinės vinys (170 cm gylyje nuo tyrimo metu buvusio žemės paviršiaus, rad. lentelė Nr.192). Jos visiškai nepaliestos ugnies, priešingai nei ankščiau aprašyti metaliniai dirbiniai. Tačiau stipriai paveiktos korozijos. Tyrimo metu, pilkos maišytos žemės sluoksnyje (sl.3; kv. J20), rastas Vaclovo II (?) (1297-1305) Prahos grašis (rad. Nr.4239A). Sprendžiant pagal dirbinius sluoksnis datuotinas XIV a. pab. – XVI a. Žemiau išskirtas dar vienas kultūrinio sluoksnio horizontas, tai maišyto pilko smėlio sluoksnis (sl.4; brėž. Nr.17). Jis fiksuotas beveik visame aprašomame plote, jo nerasta tik kv.F17-18, G16-17. Maišyto pilko smėlio sluoksnis taip pat palaipsniui storėja bei žemėja R kryptimi. Kv.H18

sluoksnio apačia pasiekta 132 cm gylyje (Habs 153,8 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus, tuo tarpu kv.K21 - 190 cm gylyje (Habs 153,35 m). Pilkos maišyto smėlio sluoksnio storis 10-40 cm. Tyrimo metu kv.J20-21, K20-21 rastos 4 puodų šukės (rad. Nr.4301-4304; lentelė Nr.199). Jos apžiestos, su stambiomis grūsto akmens priemaišomis. Viena šukė puošta bangelių ornamentu (rad. Nr.4302). Kv.K21 aptiktas stambus šlako gabalas. Tyrimo metu rasti radiniai labai fragmentiški, tad yra sudėtinga tiksliau juos datuoti. Pilkos maišyto smėlio sluoksnis (sl.4) tikriausiai susiformavo XIV a. pabaigoje – XV a. Tiesa, kv.J20-21, K20-21, L21 virš minėto sluoksnio išskirti dar du kultūrinio sluoksnio horizontai (sl.10, 11; brėž. Nr.18). Pirmasis fiksuotas 148 cm gylyje, tai 16 cm storio kalkių sluoksnis maišytas su žemėmis (sl.10; brėž. Nr.18). Jame taip pat neaptikta radinių, bet sprendžiant iš sluoksnių stratigrafijos jį reikėtų datuoti ne vėliau kaip XV a. Po juo, kv.J20-21, K20-21, L21 atsidendė maišyto stambaus žvyro sluoksnis (sl.11; brėž. Nr.18). Jis 15 cm storio, apačia fiksuota 180 cm gylyje (Habs 153,45 m). Jame taip pat nerasta radinių. Dėl nuolydžio įžemis stambus žvyras (skv.I19-20, J19-21, K20-21 – gelsvas smėlis (sl.12)) pasiektas skirtingame gylyje, pvz. kv.G17 – 120 cm, o kv.K21 – 190 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Kv.H20 gelsvame smėlyje atsidendė apskrita dėmė – stulpavietė (nuotr. Nr.37). Ji 20 cm skersmens, rasta 186 cm gylyje (Habs 153,45 m). Nuo P perkastos Nr.3 sienelės stulpavietė nutolusi 7 cm, nuo R – 10 cm. Stulpavietė užpildyta juoda maišyta žeme, gausu kalkinio skiedinio, raudonų plytų trupinių. Aptikta tik stulpavietės apačia, nes darant pjūvį dėmė išnyko.

Perkastos Nr.3 Š sienelės pjūvis C-C1 (brėž. Nr.14, 17; nuotr. Nr.32). Tirti 6 sluoksniai.

Perkastos Nr.3 Š sienelės pjūvis C-C1 370 cm ilgio ir 193 cm aukščio (brėž. Nr.17). Esamas žemės paviršius, ties E metru buvo fiksuotas Habs 155,5 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis su skalda (sl.1) – kelio danga. Sluoksnis 15-40 cm storio. Žemiau, ties sienelės pjūvio E metru, 40 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, fiksuotas 30 cm storio griuvenų sluoksnis su kalkiniu skiediniu bei molio priemaišomis (sl.6). Sluoksnis pilkos spalvos. 15-70 cm gylyje, per visą sienelės pjūvį atsidendė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2b). Sluoksnis 57-73 cm storio, peraugęs smulkiomis medžių šaknimis, vietomis pjūvyje atsidendė smulkesni akmenys, raudonų plytų fragmentai. Kultūrinio sluoksnio horizontas paaispiniui žemėjo R kryptimi. Ties sienelės G metru sluoksnio apačia atsidendė 70 cm (Habs 154,6 m), o ties J metru – 118 cm gylyje (Habs 154,1 m) nuo dabartinio žemės lygio. Sluoksnis

datuojamas XVI-XVIII a. Žemiau išskirtas pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.3). Jis su smulkaus žvyro intarpais. Sluoksnis 30 cm, kaip ir aukščiau esantis horizontas jis taip pat palaipsniui žemėjo R kryptimi. Ties sienelės pjūvio G metru sluoksnio apačia pasiekta 100 cm gylyje (Habs 154,66 m), ties J metru – 145 cm gylyje (Habs 153,85 m). Tyrimo metu rasti radiniai leidžia šį sluoksnį datuoti XIV a. pab. - XVI a. Pilko maišyto smėlio sluoksnis (sl.4) atsidengė 124-145 cm gylyje. Jis fiksuotas tik ties sienelės pjūvio H-J metrais. Sluoksnis 5-37 cm storio. Radinių jame neaptikta, tad tiksliau sluoksnis nedatuojamas. Įžemis – stambus žvyras (sl.5) atsidengė 98-180 cm gylyje.

Perkasos Nr.3 P sienelės pjūvis D-D1 (brėž. Nr.14, 17; nuotr. Nr.33). Tirti 5 sluoksniai.

Perkasos Nr.3 P sienelės pjūvis D-D1 370 cm ilgio ir 196 cm aukščio (brėž. Nr.17). Esamas žemės paviršius, ties H metru buvo fiksuotas Habs 155,33 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis su skalda – kelio dangą (sl.1). Sluoksnis 30 cm storio. Ties sienelės pjūvio F ir iš dalies G metrais šio sluoksnio storis siekė 130 cm, tai yra šioje vietoje fiksuotas elektros (?) kabelio trasos fragmentas. Trasos apačia pasiekta 130 cm gylyje (Habs 154 m). Tyrimo metu, 30 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, ties sienelės pjūvio G ir H metrais išskirtas juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2b). Jis 35-65 cm storio, peraugęs smulkiomis šaknimis. Sluoksnis palaipsniui žemėjo R kryptimi. Ties sienelės pjūvio F metru, sluoksnis perkastas elektros (?) kabelio trasos. Sluoksnio apačia fiksuota 66-100 cm gylyje (Habs 154,3-154,7 m). Kaip jau minėta šis kultūrinio sluoksnio horizontas datuojamas XVI-XVIII a. Po juo atsidengė 30-43 cm storio pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.3). Ties sienelės pjūvio F metru viršutinė sluoksnio dalis perkasta elektros (?) kabelio trasos. Tyrimo metu sienelės pjūvyje stebėtas ryškus sluoksnio nuolydis R kryptimi. Jei ties sienelės pjūvio H metru jo apačia fiksuota 95 cm (Habs 154,38 m), o ties F metru 156 cm gylyje (Habs 153,73 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Tai yra aukščio skirtumas siekia daugiau nei 60 cm. Žemiau atsidengęs pilko maišyto smėlio sluoksnis (sl.4) 20-25 cm storio. Taip pat ryškiai žemėja R kryptimi. Sluoksnio apačia fiksuota 116-184 cm gylyje (Habs 153,46-154,16 m). Kaip jau anksčiau minėta šiame sluoksnyje neaptikta radinių, tad tiksliau nedatuojamas. Įžemis – stambus žvyras (sl.5) atsidengė 116-184 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus.

Perkasos Nr.3 R sienelės pjūvis E-E1 (brėž. Nr.14, 17; nuotr. Nr.35, 36). Tirti 5 sluoksniai.

Perkasos Nr.3 R sienelės pjūvis E-E1 200 cm ilgio ir 190 cm aukščio (brėž. Nr.17). Esamas žemės paviršius, ties 20 metru buvo fiksuotas Habs 155,3 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis su skalda – kelio danga (sl.1). Sluoksnis 53 cm storio. Ties sienelės pjūvio 20 metru jo storis siekė 112 cm, tai yra šioje vietoje fiksuotas elektros (?) kabelio trasos fragmentas. Tyrimo metu, 53 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus išskirtas griuvenų sluoksnis su kalkiniu skiediniu bei molio priemaišomis (sl.6). Sluoksnis pilkos spalvos, jame gausu smulkių raudonų plytų fragmentų. Jis 28-30 cm storio, peraugęs smulkiomis šaknimis. Ties sienelės pjūvio 20 metru perkastas elektros (?) kabelio trasos. Griuvenų sluoksnio apačia atsidengė 78-80 cm gylyje (Habs 154,5 m). Po juo fiksuotas juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2b), kuris 45 cm storio. Sluoksnis su smulkiomis medžių šaknimis, aptikta nedidelių raudonų plytų fragmentų. Ties sienelės pjūvio 20 metru sluoksnio viršutinė dalis perkasta elektros (?) kabelio trasos. Taip pat tyrimo metu stebėta, jog kultūrinio sluoksnio horizontas nežymiai žemėja P kryptimi. Jei sienelės pjūvio 19 metre sluoksnio apačia atsidengė 122 cm (Habs 154,07 m), tai 20 metre – 140 cm gylyje (Habs 153,9 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.3) atsidengė 120-140 cm gylyje, per visą sienelės pjūvį. Sluoksnis 20-40 cm storio, maišytas su stambiu žvyru. Sluoksnio apačia fiksuota 170 cm gylyje (Habs 153,64-7 m). Sienelės pjūvio 20 metre bei iš dalies 19 metre fiksuotas 10 cm storio smulkių griuvenų sluoksnis su kalkiniu skiediniu (sl.7). Sluoksnis rudos spalvos. Po juo atsidengė plonas juodos degėsingos žemės sluoksnelis (sl.8). Jis fiksuotas tik sienelės pjūvyje, sluoksnio nepavyko rasti perkasos tyrimo metu. Juodos degėsingos žemės sluoksnis 5-6 cm storio. Pilko maišyto smėlio sluoksnis (sl.4) atsidengė 166-180 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Jis 10 cm storio. Fiksuotas per visą sienelės pjūvį. Kaip jau anksčiau minėta, tyrimo metu sluoksnyje radinių neaptikta. Įžemis stambus žvyras (sl.5) fiksuotas 175-186 cm gylyje (Habs 153,5-153,45 m).

Perkasos Nr.3 išpjovos Š sienelės pjūvis F-F1 (brėž. Nr.14, 18; nuotr. Nr.38). Tirti 8 sluoksniai.

Perkasos Nr.3 išpjovos Š sienelės pjūvis F-F1 300 cm ilgio ir 195 cm aukščio (brėž. Nr.18). Esamas žemės paviršius, ties L metru buvo fiksuotas Habs 155,23 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis su skalda (sl.9), šiuo metu esama kelio danga. Sluoksnis 20 cm storio. Žemiau atsidendę 60-65 cm storio griuvenų sluoksnis su kalkiniu skiediniu bei molio priemaišomis (sl.6). Sluoksnis pilkos spalvos, peraugęs smulkiomis medžių šaknimis. Apačia fiksuota 80 cm gylyje (Habs 154,4 m). Po šiuo sluoksniu fiksuotas juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2b), kuriame rasta XVI-XVIII a. keramika. Sluoksnis 35-50 cm storio, vietomis pjūvyje matėsi smulkūs raudonų plytų fragmentai, gausu smulkių medžių šaknų, nedidelių akmenų. 125 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, per visą sienelės pjūvį, stebėtas pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.3). Jis 30 cm storio, datuojamas XIV a. pab. - XVI a. Ties sienelės pjūvio K, L metrais ir iš dalies J metru atsidendę plonas (10-15 cm storio) kalkinio skiedinio su smulkiomis griuvenomis sluoksnis (sl.10). Po juo fiksuotas maišyto pilkos spalvos žvyro sluoksnis (sl.11). Jis 15 cm storio. Kaip ir aukščiau esantis kultūrinio sluoksnio horizontas (kalkinio skiedinio su smulkiomis griuvenomis sluoksnis; sl.10) jis fiksuotas tik ties sienelės pjūvio K, L metrais. 160-180 cm gylyje (Habs 153,55-153,65 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus sienelės pjūvyje atsidendę pilko maišyto smėlio sluoksnis (sl.4). Įžemis – gelsvas smėlis (sl.12) pasiektas 190 cm gylyje (Habs 153,36 m).

Perkasos Nr.3 išpjovos R sienelės pjūvis G-G1 (brėž. Nr.14, 18; nuotr. Nr.39). Tirti 6 sluoksniai.

Perkasos Nr.3 išpjovos R sienelės pjūvis G-G1 100 cm ilgio ir 220 cm aukščio (brėž. Nr.14). Esamas žemės paviršius, ties L metru buvo fiksuotas Habs 155,23 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis su viršutinėje dalyje esančia skalda (sl.9), šiuo metu esama kelio danga. Šioje vietoje nutiesta elektros (?) kabelio trasa, todėl pilkos maišytos žemės sluoksnio (sl.1) storis siekė 130 cm storio. Žemiau atsidendę XIV a. pab. - XVI a. pilkos maišytos žemės sluoksnis su kalkinio skiedinio pėdsakais (sl.3). Sluoksnis 30 cm storio, apačia fiksuota 160 cm gylyje (Habs 153,62 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Po juo atsidendę

10-12 cm kalkinio skiedinio su smulkiomis griuvenomis sluoksnis (sl.10), kuris peraugęs medžių šaknimis. Kaip ir išpjovos Š sienelės pjūvyje žemiau fiksuotas pilko maišyto žvyro sluoksnis (sl.11), 20 cm storio. Jame taip pat neaptikta radinių, tad tiksliau sluoksnis nedatuojamas. Pilko maišyto smėlio sluoksnis (sl.4) atsidendė 195 cm gylyje (Habs 153,3 m). Jis 15-17 cm storio. Žemiau atsidendė žemis – gelsvas smėlis (sl.12).

Baigus archeologinius kasinėjimus kv.F17-18, G16-19, H17-20, I18-20, J18-20, K20-21, L21 tyrimai pradėti kv.A12-G16. Tai yra perkastos Nr.3 išpjovoje, kuri padaryta Dominikonų vienuolyno kryptimi (brėž. Nr.14, 18; nuotr. Nr.40). V išpjovos galas remiasi į Dominikonų vienuolyno PR korpuso R kampą (brėž. Nr.2). Pagal parengtą projektą, šioje vietoje buvo numatyta įrengti vamzdžius, kuriais būtų surenkamas lietaus vanduo iš lietvamzdžių. Išpjova 600 cm ilgio bei 80 cm pločio. Projektinis gylis 100-120 cm.

Išpjovos vietoje (kv. A12-F17) žemės paviršius Habs 155,3 m. Viršutinį kultūrinio sluoksnio horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis su žvyru bei skalda (sl.1a). Jis suformuotas XX a. kaip kelio dangą. Sluoksnio storis 20-45 cm. Storiausias kv.A12, B12-13, C13-14, D14-15, tai yra šalia Dominikonų vienuolyno (brėž. Nr.18). Žemiau, ties vienuolyno pamatais (kv.A12, B12-13, C13-14, D14-15), atsidendė XX a. perkasimas (sl.1b). Šioje vietoje ėjo įvairios elektros kabelių trasos, žaibolaidžio kontūras. Perkasimas 262 cm pločio, tik šalia vienuolyno pamatų cokolinio išplatėjimo (pamatai išplatėja 70 cm), 65 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, jo plotis siekė 110 cm (brėž. Nr.18). Juodos maišytos žemės sluoksnis su smulkiais raudonų plytų fragmentais (sl.2b) atsidendė 20-25 cm gylyje. Sluoksnis žvyringas, su smulkiais akmenukais, 38-40 cm storio. Juodos maišytos žemės sluoksnio apačia fiksuota 60-56 cm gylyje (Habs 154,7 m). Tyrimo metu šiame sluoksnyje rasta 100 dirbinių (rad. lentelė Nr.200-205), datuojamų XVII-XVIII a. Tai buitinės keramikos bei puodyninių koklių fragmentai. Keramiką taip pat stipriai paveikta karčio, deformuota, suskeldėjusi. Sluoksnis atsidendė ne per visą išpjovą, o tik kv.D14-15, E15-16, F16-17 (brėž. Nr.18). Likusioje išpjovos dalyje sluoksnis sunaikintas XVIII a. pab.- XX a. Kv.C13-14, D14-15 fiksuotas pilko maišyto žvyro sluoksnis (sl.13), sprendžiant iš išpjovos sienelės pjūvio (brėž. Nr.18) šioje vietoje atsidendė vienuolyno pamatų duobės kontūro fragmentas. Kv.E15-16, F16-17 po juodos maišytos žemės sluoksniu, 53 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, atsidendė rudas žvyringas smėlis (sl.14). Sluoksnis 55 cm storio, vienuolyno kryptimi palaipsniui plonėja ir kv.D14-15 išnyksta. Tyrimo metu radinių jame neaptikta, tad tiksliau

nedatuojamas. Įžemis – stambus žvyras (sl.5) – fiksuotas 56-112 cm gylyje. Jis nefiksuotas, ties XX a. perkasiu ir Dominikonų vienuolyno pamatų duobe.

Perkasa Nr.4

(brėž. Nr.2, 19-22B; nuotr. Nr.41-49F)

Perkasa Nr.4 orientuota iš ŠR į PV (žr. brėž. Nr.2, 19-22B; nuotr. Nr.41-49F), ilgosiomis kraštinėmis orientuota iš ŠR į PV, o jos kampų koordinatės LKS'94:

X	Y
6056967.59	560467.41
6056950.80	560445.85
6056949.25	560447.12
6056967.13	560470.09

Perkasa stačiakampio formos – 1,8x26.10 m (47 m²) dydžio. Ji išmatuota ties Kęstučio gatvės viduriu, šalia PR Dominikonų vienuolyno sienos. Perkamos Nr.4 galas rėmėsi į perkasa Nr.3. Dalis perkamos ėjo pro Pusiasalio pilies V gynybinę sieną bei šioje vietoje XX a. stovėjusius vienuolyno vartus (nuotr. Nr.141). Nesant galimybei sandėliuoti žemių, bei tai, jog buvo būtina kuo greičiau atlaisvinti gatvę, perkasa Nr.4 buvo kasama keliais plotais. Paklojus lietaus nuotekynės vamzdžius, plotas būdavo užpilamas kito ploto žemėmis. Perkasa sužymėta kvadratais iš ŠR į PV skaičiais 1, 2, 3, 27, iš ŠV į PR – raidėmis A, B, C ... J (brėž. Nr.19). Žemės paviršius nežymiai žemėjantis iš ŠR į PV, tai yra gynybinio griovio kryptimi. Jei kv.F1 ir G1 Habs 155,35-155,41 m, tai kv.F9, G9 – Habs 155,2-155,33 m, kv.F20 – Habs 155.22 m, kv.F26, G26 – Habs 154,88-155 m. Tai yra aukščių skirtumas tarp perkamos Nr.4 galų siekia 45-50 cm. Perkasa padalinta į du skirtingo ilgio plotus – A ir B.

Pirmiausiai archeologiniai tyrimai vyko plote A (kv.F1-G1 – F12-G12; brėž. Nr.19, 20). Dalį ploto dengė asfalto danga, kuri dar iki tyrimų buvo nuimta mechanizuotai. Tyrimo metu per visą plotą atsidengė po asfaltu buvęs gruntas – pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1). Jis maišytas su žvyru, gausu skaldos. Sluoksnio storis įvairiose ploto vietose ne vienodas – 10-20 cm. Tyrimo metu be XX a. šiukšlių jame daugiau nieko nerasta. Kasant gilyn, po juo atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2), kuris buvo fiksuotas perkasoje Nr.3. Sluoksnio su stambaus žvyro priemaišomis storis 50 cm. Tačiau jis atsidengė ne per visą plotą. PV kryptimi juodos maišytos žemės sluoksnis palaipsniui plonėja, kol galiausiai visai išnyksta. Jis fiksuotas tik kv.F1-G1 – F5-

G5. Greta perkasos PR sienelės juodos maišytos žemės sluoksnis suardytas XX a., klojant komunikacijas. Sienelės pjūvyje atsidengė geltonų plytų juosta, kuri tęsiasi iki pat sienelės pjūvio 12 metro. Paprastai plytų juostos būdavo klojamas virš elektros kabelių ar dujų trasų. Juodos maišytos žemės sluoksnio apačia pasiekta 60 cm gylyje (Habs 154,25 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Tyrimo metu šiame sluoksnyje rasti 79 dirbiniai (rad. lentelė Nr.206-210). Kaip ir perkasoje Nr.3, rasti dirbiniai (keramika) paveikti karščio. Jie deformuoti, apsilydę. Puodų šukės žiesto, dalis jų glazūruotos žalia glazūra. Sienelės puoštos horizontalių griovelėlių ornamentu.

Kv.F8-G8 – F11-G11 po pilkos maišytos žemės sluoksniu atsidengė gelsvas smėlis (sl.4; brėž. Nr.20). Jis niveliacinio pobūdžio, atsiradęs formuojant įvažiavimą į Pusiasalio pilį. Jame nerasta jokių radinių. Sluoksnio storis, ties įkasimu (kv.F7, G7) – 40, kv.F11, G11 – 15 cm. Tai yra sluoksnis PV kryptimi palaispniui plonėja, kol galiausiai kv.F12, G12 visai išnyksta.

Po juodu maišytu (sl.2), o likusioje ploto dalyje po gelsvo smėlio (sl.4) sluoksniais atsidengė molio su žvyru sluoksnis (sl.3; brėž. Nr.20). Žvyras stambus, rudos spalvos. Sluoksnis ne natūralus, o supiltinis. Jis fiksuotas ne tik šiame plote, bet ir visoje perkasoje. Plote A molio su žvyru sluoksnis 20-30 cm storio. Horizontalo apačia atsidengė beveik vienodame gylyje kv.F1, G1 – 70 cm (Habs 154,65 m), kv.F10, G10 taip pat 70 cm gylyje (Habs 154,66 m). Kasinėjimų metu šiame sluoksnyje radinių neaptikta.

Tyrimo metu kv.F6-8 ir G6-8, skersai perkasą atsidengė XX a. įkasimas (brėž. Nr.19, 20), užpildytas pilka maišyta žeme (sl.1A). Vėliau paaiškėjo, jog šioje vietoje taip pat paklotos miesto komunikacijos. Duobės apačia pasiekta 120 cm gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus. Įkasimo plotis 130 cm.

Įžemis šviesus stambus žvyras (sl.5), fiksuotas 60-70 cm (Habs 154,65-154,75 m) gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus. Plotas A 135-140 cm gylio.

Plotas B – 1,8x14,15 cm (25,5 m²) dydžio (kv.E21-27, F13-27, G13-27; brėž. Nr.19-22). Kaip jau ankščiau minėta, tyrimo paviršių dengė asfalto danga, kuri buvo nuimta mechanizuotai. Viršutinį kultūrinio sluoksnio horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis – buvusios kelio dangos pagrindas – žvyras, skalda, smėlis (sl.1). Sluoksnio storis 20-30 cm. Po juo, per visą plotą B atsidengė molio su stambiu žvyru sluoksnis (sl.3), jis rudos spalvos, peraugęs smulkiais medžių šaknimis. Sluoksnis palaispniui storėja PV kryptimi, tai yra Pusiasalio pilies vakarinės gynybinės sienos kryptimi. Jei kv.F15, jo storis siekė 25 cm, tai kv.F11-12 – 45-70 cm. Sluoksnis storiusias, ties ta vieta, kurioje turėjo būti pilies vakarinės sienos tęsinys. Be to, kaip

ankščiau buvo minėta, šioje stovėjo vienuolyno vartai (žr. nuotr.141). Tyrimo metu kv.G17, 18 šiame sluoksnyje rasti keli palaidi akmenys (brėž. Nr.19, 21; nuotr.47, 48), tačiau PR ir ŠV sienelių pjūviuose atsidengė daug daugiau akmenų. Jie nerišti, įvairaus dydžio - 10x20-30x30, 20x25-20x30 cm. Sudėti be jokios tvarkos. Liko neaiški šių akmenų paskirtis, tai galėjo būti gynybinės sienos arba šioje vietoje stovėjusių vartų apačia (pagrindas). Todėl buvo nuspręsta, baigus archeologinius tyrimus perkasoje Nr.4, padaryti dvi išpjovas. Viena būtų orientuota statmenai į šiuo metu stovinčią gynybinę sieną, juo labiau, pagal projektą, šalia sienos buvo numatyta atkurti XIX-XX a. pradžioje stovėjusius vienuolyno vartus, o kita išpjova - į dominikonų vienuolyną.

Molio su stambiu žvyru sluoksnis (sl.3) išnyksta kv.E21-27, F22-27 ir G22-27 (brėž. Nr.22). Šioje perkasoje yra Pusiasalio pilies gynybinis griovys, kuris šiuo metu yra užpiltas. Be to, šioje vietoje gausu miesto komunikacijų. 1989 metais vykdant archeologinę priežiūrą buvo nustatyta, kad gynybinio griovio vietoje supiltas 6 m storio sluoksnis (Lisauskaitė B., Trakų pusiasalio pilies, Dominikonų vienuolyno koplyčios archeologiniai tyrimai 1999 m. TIM, byl. Nr.117). Tai patvirtino ir 2005 metais atlikti archeologiniai tyrimai (Juškaitis V., 2005. Tyrimai Trakų pusiasalio pilyje, griovio vietoje prie pietinio bokšto // ATL, p.144-146) Griovys tikriausiai užpiltas XVIII – XIX a., tai yra Dominikonų vienuolyno statybos metu. Kv.G21 bei PR sienelės pjūvyje (brėž. Nr.22), ties metrais 21, 22 buvo aiškiai matyti, jog molio su stambiu žvyro sluoksnis (sl.3) palaipsniui žemėja gynybinio griovio kryptimi ir kv.G22 visai išnyksta. Perkasoje sienelės pjūvyje aiškiai fiksuotas gynybinio griovio šlaito fragmentas. Šioje vietoje (kv.G21) molio su stambiu žvyru sluoksnio (sl.3) apačia atsidengė 90 cm (Habs 154,3 m) gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus. Likusioje ploto dalyje (kv.F22-27, G22-27), po pilkos maišytos žemės sluoksniu (sl.1), kurį sudarė žvyras, skalda bei smėlis, atsidengė maišyto stambaus žvyro sluoksnis su griuvenomis (sl.7; brėž. Nr.22), juodos žemės intarpais, akmenimis, susiformavęs XX a. tiesiant miesto komunikacijas – nuotekų kanalizaciją bei vandentiekį. Šiame sluoksnyje rastos kelios XX a. buitinės šiukšlės, elektros laidų gabalai. Be to, 70 cm aptikta elektros kabelio trasa, einanti skersai perkasa.

Kv.F13-21, G13-21 po molingo žvyro sluoksniu (sl.3) atsidengė žemė – rudas stambus žvyras (sl.5). Jis fiksuotas beveik visame plote – 50-85 cm gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus. Tik kv.F12-14, šalia ŠV sienelės pjūvio bei pačiame pjūvyje atsidengė šviesaus nejudinto smėlio intarpas (sl.5A). Tyrimo metu plote B radinių neaptikta.

Perkasos Nr.4 ploto A bei iš dalies B ŠV sienelės pjūvis A-A1 (brėž. Nr.20; nuotr. 42-44, 46). Tirti 6 sluoksniai.

Perkasos Nr.4 sienelės pjūvis A-A1 15 m ilgio ir 135-160 cm aukščio (brėž. Nr.20). Šis sienelės pjūvis apima ir dalį ploto B ŠV sienelės (metrai 13-15). Esamas žemės paviršius, ties 1 metru buvo fiksuotas Habs 155,34 m, ties 7 – Habs 155,3 m, ties 15 – Habs 155,23 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis su skalda, žvyru bei smėliu (sl.1). Tai po asfalto danga klotas pagrindas. Žemiau, ties metrais 1-5, atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2) su žvyro priemaišomis. Sluoksnio storis 52 cm (storiausioje vietoje). Jis palaipsniui plonėja ir ties metru 5 visai išnyksta. Juodos maišytos žemės sluoksnio (sl.2) apačia fiksuota 60 cm gylyje (Habs 154,75 m). Po juo atsidengė rudas molingas žvyro sluoksnis (sl.3), ties 6 bei 12-15 metrais jis fiksuotas po kelio dangos pagrindu (sl.1). Tik ties metrais 8-11 molingas žvyro sluoksnis atsidengė po 15-23 cm storio gelsvo smėlio sluoksniu (sl.4). Pastarasis horizontas supiltinis, tikriausiai susiformavęs tiesiant komunikacijas (kv. B6-8 ir C6-8). Rudas molingas žvyro sluoksnis (sl.3) supiltinis, 15-30 cm, vietomis peraugęs medžių šaknimis. Sluoksnis storiausias ties 14 metru – 45 cm. ŠV sienelės pjūvyje A-A1 ties 7 ir 8 metru fiksuotas 130 cm pločio bei 120 cm gylis (nuo buvusio žemės paviršiaus) įkasimas (sl.1A). Tai nutiestų miesto komunikacijų duobė. Įžemis, stambus žvyras (sl.5), atsidengė beveik vienodame gylyje - 70 cm (Habs 154,65 m) gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus. Tačiau įžemis nėra vienalytis. Ties sienelės pjūvio 11-14 metrais atsidengė (45 cm gylyje) nejudintas baltas smėlis (sl.5A), o 15 metre – smulkus žvyras (sl.5B). Pastarasis fiksuotas 120 cm gylyje.

Perkasos Nr.4 ploto B ŠV sienelės pjūvis B-B1 (brėž. Nr.20-21; nuotr. Nr.47). Tirti 4 sluoksniai.

Perkasos Nr.4 sienelės pjūvis B-B1 5,3 m ilgio ir 165 cm aukščio (brėž. Nr.20-21). Esamas žemės paviršius, ties 16 bei 20 metrais buvo fiksuotas Habs 155,34 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis su skalda, žvyru bei smėliu (sl.1). Jis 20-30 cm storio. Žemiau, per visą sienelės pjūvį (išskyrus ties 20 metru), fiksuotas rudo molingo žvyro sluoksnis (sl.3). Jis 25-45 cm storio. Storiausias, ties sienelės pjūvio 16-18 metrais, kur turėjusi būti vakarinė pusiasalio pilies gynybinė siena arba vartai į Dominikonų vienuolyną. Šioje sienelės dalyje

pjūvyje taip pat atsidengė 8 lauko akmenys, kurie tarpusavyje nerišti. Akmenys 12x15, 16x20, 17x25, 27x30 cm dydžio. Rudo molingo žvyro sluoksnio apačia fiksuota ties sienelės pjūvio 15 metru 50 cm gylyje (Habs 154,35 m), ties 18 metru – 65 cm gylyje (Habs 154,7 m). Žemiau fiksuotas įžemis – stambus rudas žvyras (sl.5). 120-140 cm gylyje, po stambiu žvyru, atsidengė smulkaus žvyro horizontas (sl.5B).

Perkasos Nr.4 ploto B PR sienelės pjūvis C-C1 (brėž. Nr.21; nuotr. Nr.48). Tirti 4 sluoksniai.

Perkasos Nr.4 sienelės pjūvis C-C1 6,5 m ilgio ir 156 cm aukščio (brėž. Nr.21). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio 14 metru buvo fiksuotas Habs 155,47 m, o ties 20 metru - Habs 155,3 m. Tai yra paviršius nežymiai žemėjo gynybinio griovio kryptimi. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis su skalda, žvyru bei smėliu (sl.1). Jis 15 cm storio. Žemiau, per visą sienelės pjūvį, fiksuotas rudo molingo žvyro sluoksnis (sl.3). Jis 30-70 cm storio. Storiausias, ties sienelės pjūvio 15-18 metrais, kur turėjusi būti vakarinė pusiasalio pilies gynybinė siena bei vartai į Dominikonų vienuolyną. Šioje sienelės dalyje pjūvyje atsidengė 14 lauko akmenų, kurie tarpusavyje nerišti. Akmenys 18x18, 20x20, 17x30 ir t. t. cm dydžio. Rudo molingo žvyro sluoksnio apačia fiksuota ties sienelės pjūvio 15 metru 82 cm gylyje (Habs 154,58 m), ties 20 metru – 46 cm gylyje (Habs 154,88 m). Žemiau fiksuotas įžemis – stambus rudas žvyras (sl.5). 100-115 cm gylyje po stambiu žvyru atsidengė smulkaus žvyro horizontas (sl.5B).

Perkasos Nr.4 ploto B PR sienelės pjūvis D-D1 (brėž. Nr.22; nuotr. Nr.49). Tirti 5 sluoksniai.

Perkasos Nr.4 sienelės pjūvis D-D1 7 m ilgio ir 170 cm aukščio (brėž. Nr.22). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio 20 metru buvo fiksuotas Habs 155,28 m, o ties 27 metru - Habs 154,94 m. Tai yra paviršius žemėjo gynybinio griovio kryptimi. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis su skalda, žvyru bei smėliu (sl.1). Jis 20-40 cm storio. Žemiau, ties 20 ir 21 metrais atsidengė rudo molingo žvyro sluoksnis (sl.3), kuris palaiptiui

žemėjo ŠV kryptimi. Jis 20 cm storio, sluoksnio (sl.3) apačia stebėta 55 cm, o ties sienelės pjūvio 21 metrus – 95 cm gylyje (Habs 154,28 m) nuo buvusio žemės paviršiaus. Pilkos smėlio su žvyro priemaišomis sluoksnis (sl.6) fiksuotas ties 21, 22 ir 23 sienelės pjūvio metrais. Sluoksnis supiltinis, susiformavęs ant pilies gynybinio griovio šlaito. Jis 58-125 cm storio, stipriai žemėja griovio kryptimi. Jei ties sienelės pjūvio 21 metru sluoksnio apačia atsidengė 40-85 cm gylyje (Habs 154,84-154,5 m) nuo buvusio žemės paviršiaus, tai ties 24 metru – 156 cm gylyje (Habs 153,55 m). Likusioje sienelės pjūvio dalyje (metrai 23-27) po pilkos maišytos žemės su skalda bei žvyru (sl.1) fiksuotas žemių sluoksnis (sl.7) su griuvenomis, suverstais akmenimis, statybinėmis šiukšlėmis. Sluoksnis susiformavo užpildant pilies gynybinį griovį.

[žemis stambus žvyras (sl.5) atsidengė sienelės pjūvio 20-23 metruose, 55-153 cm gylyje.

Kaip jau minėta baigus archeologinius tyrimus plote B bei jį užpylus žemėmis buvo padarytos dvi išpjovos A ir B (brėž. Nr.19, 22A, 22B; nuotr. Nr.49A-49F), kurios orientuotos gynybinės sienos ir Dominikonų vienuolyno kryptimis. Jomis siekta išsiaiškinti ar šiose vietose yra išlikę Pusiasalio pilies PV gynybinės sienos liekanų, be to šioje vietoje planuojama atstatyti XIX a. – XX a. pradžioje stovėjusius vienuolyno vartus.

Pirmoji išpjova A 3x3 m dydžio (brėž. Nr.19; 22A; nuotr. Nr.49A-49D). PR ji rėmėsi į rekonstruotos gynybinės sienos galą, ŠV – perkasos Nr.4 PR sienelę. Tyrimo metu paaiškėjo, jog išpjovos vietoje 35-40 cm gylyje yra nutiesti elektros kabeliai. Nuėmus 45 cm storio XX a. pilkos maišytos žemės sluoksnį, žemiau atsidengė maišytas rudas žvyras su pavieniais palaidais akmenimis. Akmenys nerišti. Daugiausiai akmenų atsidengė išpjovos ŠV sienelėje. Sluoksnis 56 cm storio, tačiau PR kryptimi palaipsniui storėja ir ties siena jo storis siekė 90 cm. Sluoksnyje radinių neaptikta. [žemis – šviesus smulkus žvyras – fiksuotas 100-150 cm gylyje. Bendras išpjovos gylis – 175-195 cm

Išpjovos A ŠV sienelės pjūvis E-E1 (brėž. Nr.19, 22A; nuotr. Nr.49A, 49B). Tirti 3 sluoksniai.

Išpjovos A ŠV sienelės pjūvis E-E1 3 m ilgio ir 156-175 cm aukščio (brėž. Nr.22A; 49B). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio 15 metru buvo fiksuotas Habs 155,36 m.

Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė XX a. pilkos maišytos žemės sluoksnis (dabartinė kelio danga; sl.1). Jis 40-45 cm storio. Sluoksnis peraugęs smulkiomis medžio šaknimis. Žemiau, per visą sienelės pjūvį, atsidendė rudo molingo žvyro sluoksnis su nedideliais lauko akmenimis (sl.2). Akmenys 13x22-17x34 dydžio, nerišti bei išsidėstę padrikai. Sluoksnis 60 cm storio, peraugęs smulkiomis šaknimis. Jo apačia fiksuota 95-100 cm gylyje (Habs 154,33 m) nuo tyrimo metu buvusio žemės paviršiaus. Po rudo molingo žvyro sluoksniu, per visą sienelės pjūvį, atsidendė įžemis – smulkus šviesus žvyras.

Išpjovos A PV sienelės pjūvis F-F1 (brėž. Nr.19, 22A). Tirti 4 sluoksniai.

Išpjovos A PV sienelės pjūvis F-F1 3 m ilgio ir 160-197 cm aukščio (brėž. Nr.22A). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio H metru, buvo fiksuotas Habs 155,3 m., o ties J metru – Habs 155,66 m. Tai yra žemės paviršius palaiptiniui kilo link gynybinės sienos (PR kryptimi). Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė du sluoksniai. Ties H ir I metrais fiksuotas XX a. pilkos maišytos žemės sluoksnis (dabartinė kelio danga; sl.1). Jis 80 cm storio. Tačiau PR kryptimi pilkos maišytos žemės sluoksnis palaiptiniui plonėja ir ties I metru jo storis siekė 33 cm. Likusioje pjūvio dalyje viršutinį horizontą sudarė velėna su povelėniniu juodos maišytos žemės sluoksniais (sl.4, 4A). Jis 40-65 cm storio, su smulkiais akmenukais, peraugęs smulkiomis šaknimis. Žemiau, per visą sienelės pjūvį, atsidendė rudo molingo žvyro sluoksnis (sl.2). Sluoksnis 75 cm storio. Iš stratigrafijos matyti, jog ties H ir I metrais sluoksnio viršutinė dalis buvusi perkasta įrenginėjant XX a. įvažiavimą į Pusiasalio pilį bei ruošiant kelio dangą. Pjūvyje aiškiai matyti ir esamos elektros trasos kabelio įkasimas. Rudo molingo žvyro sluoksnio apačia fiksuota 90-150 cm gylyje (Habs 154,12-154,34 m) nuo tyrimo metu buvusio žemės paviršiaus. Pjūvyje buvo galima stebėti šio sluoksnio nedidelį nuolydį PV gynybinės sienos kryptimi. Jei ties sienelės pjūvio H metru sluoksnio apačia pasiekta 95 cm gylyje, tai ties J metru – 155 cm gylyje.

Po molingo žvyro sluoksniu, per visą sienelės pjūvį, atsidendė įžemis – smulkus šviesus žvyras.

Išpjovos A PR sienelės pjūvis G-G1 (brėž. Nr.19, 22A; nuotr. Nr.49C, 49D). Tirti 4 sluoksniai.

Išpjovos A PR sienelės pjūvis G-G1 3 m ilgio ir 195 cm aukščio (brėž. Nr.22A; nuotr. Nr.49C, 49D). Šis pjūvis yra PV gynybinės sienos pjūvis. Esamas žemės paviršius fiksuotas tik ties sienelės PV kampu Habs 155,65 m. Pjūvyje atsidengė visa restauruota siena, kuri mūryta iš akmenų bei rišta betonu. Siena mūryta virš griuvenų, gal būt senosios sienos likučių (sl.6). Šiame sluoksnyje gausu kalkinio skiedinio, nedidelių raudonų plytų fragmentų, lauko akmenų. Akmenys nedideli, 16x30-30x38 cm dydžio. Sluoksnis peraugęs medžių šaknimis, birus. Dėl šių priežasčių yra sudėtinga pasakyti ar tikrai rasti senos gynybinės sienos likučiai. Sluoksnis (sl.6) palaiptais storėja iš PV į ŠR. Jei ties 18 metru jo storis siekė 15-17 cm, tai ties 15 metru – 55 cm. Griuvenų/sienos (?) apačia fiksuota 80 cm gylyje nuo tyrimo metu buvusio žemės paviršiaus (Habs 154,82 m). Žemiau atsidengė maišyto rudo molingo žvyro sluoksnis su nedideliais akmenimis. Akmenys nerišti, padriki, 22x20-16x38 cm dydžio. Rudo molingo žvyro su akmenimis sluoksnis supiltinis, kuris naudotas kaip grunto sutvirtinimas ant kurio mūryta siena. Įžemis – šviesus smulkus žvyras fiksuotas 160 cm gylyje (Habs 154,04 m) nuo tyrimo metu buvusio žemės paviršiaus.

Antroji išpjova B buvo kasama į ŠV nuo perkastos Nr.4 ŠV sienelės, šalia Dominikonų vienuolyno PR sienos (žr. brėž. Nr.22B; nuotr. Nr.49E, 49F). Pagal projektą šioje vietoje planuojama atstatyti XIX-XX a. pradžioje stovėjusius vartus. 1987 metais šioje vietoje archeologas G. Gendrėnas ištyrė du šurfus (šurfai Nr.6 ir 7; Rusteika B. Buv. Dominikonų vienuolyno ir bažnyčios pritaikymas. Trakai, Kęstučio g.2. Paruošiamieji darbai. 1987 m. Bylos Nr.416-15/20.958). Tuo metu bandyta ieškoti gynybinės sienos liekanų. Deja, jų nebuvo aptikta, tik konstatuota, kad šurfe Nr.6 120 cm gylyje po požeminėmis komunikacijomis ir virš jų pavieniais stambiais rieduliais fiksuotas nejudintas smėlis bei žvyras, kurio prakastas sluoksnis iki 2,5 m gylio.

Kadangi atkuriamų vienuolyno vartų užstatomas plotas yra didesnis nei 1987 m. ištirtas šurfas Nr.6. Todėl šioje vietoje ištirta 3x3 m dydžio (9 m²) išpjova. Didesnioji išpjovos dalis suardyta tiesiant miesto tinklus bei 1987 metais kasant šurfą Nr.6 (Gendrėnas G., Buv. Dominikonų vienuolyno ir bažnyčios pritaikymas. Trakai, Kęstučio 2. Inžinerinė geologija. Archeologinė žemės darbų priežiūra. Ataskaita. 1989, byl. Nr.F5-4745). Nuėmus 20 cm storio pilkos maišytos žemės sluoksnį (sl.1), atsidengė maišyto rudo molingo žvyro sluoksnis (sl.2). Jis fiksuotas tik kv.C16-19, D16-19. Likusioje išpjovos dalyje buvo XX a. suardymai. 40-50 cm gylyje nuo tyrimo metu buvusio žemės paviršiaus atsidengė palaidi akmenys (brėž. Nr.19). Jie išmėtyti padrikai, 10x14-

16X20-50X60 cm dydžio. Rudas molingas žvyro sluoksnis 75-80 cm storio (sl.2). Po juo kv.C16-19, D16-19 atsidengė nejudintas žvyras (sl.3; Habs 154,64 m). Pasiėkus 170 cm gylį, išpjovos vietoje archeologinių tyrimų darbai buvo nutraukti. Juolab, kaip jau minėta 1987 m. šurfo Nr.6 vietoje buvo pasiektas 2,5 m gylis.

Archeologinių tyrimų metu išpjovos B vietoje archeologinių radinių neaptikta. Molingame žvyro sluoksnyje atsidengusių akmenų paskirtis tokia pati kaip ir fiksuotų išpjovos A PR sienelės pjūvyje – sutvirtinti gruntą ant kurio mūryta siena, gal būt XIX a. šioje vietoje stovėjusius vienuolyno vartus. Neatmestina galimybė, jog sluoksnis galėjęs atsirasti XX a. pirmoje pusėje, rekonstruojant bei atstatant PV gynybinę sieną. Deja, šiuo metu turimi duomenys neleidžia tiksliau datuoti šio sluoksnio.

Išpjovos B PR sienelės pjūvis H-H1 (brėž. Nr.22B; nuotr. Nr.49E, 49F). Tirti 4 sluoksniai.

Išpjovos B PR sienelės pjūvis H-H1 3 m ilgio ir 170 cm aukščio (brėž. Nr.22B). Esamas žemės paviršius fiksuotas ties sienelės pjūvio metru 18 - Habs 155,54 m. Pjūvyje viršutinį horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1; kelio danga). Sluoksnis 10-15 cm storio. Po juo fiksuotas maišyto rudo molingo žvyro sluoksnis (sl.2). Jis 75-80 cm storio. Apačia fiksuota 90-95 cm gylyje (Habs 154,64 m) nuo tyrimo metu buvusio žemės paviršiaus. Ties sienelės pjūvio 16 metru fiksuotas šalimais esančio vandentiekio (?) duobės fragmentas. Atsidengęs duobės fragmentas 110 cm pločio, jo apačia nepasiekta. Įžemis smulkus žvyras atsidengė ties sienelės pjūvio 17-18 metrais, 90-120 cm gylyje (Habs 15433-154,67 m).

Lietaus nuotekynės trasa Nr.1

(brėž. Nr.2, 23-32; nuotr. Nr.50-69)

Lietaus nuotekynės trasa Nr.1 buvo kasama gynybinio griovio vietoje, šalia vakarinės Pusiasalio pilies sienos (žr. brėž. Nr.2, 23). Archeologinių tyrimų pobūdis – archeologiniai žvalgymai. Bendras trasos ilgis 62 m, plotis 0,7 m, kasta iki projekcinio gylio. Kartu su išpjovomis

bendras tirtas plotas 74,19 m². 2005 m. gynybinio griovio vietoje buvo atlikti archeologiniai tyrimai (tyr. vad. V. Juškaitis). Tuomet ištirta 65 m ilgio vandentiekio trasos atkarpa. Archeologiniai tyrimai vyko iki projekcinio gylio – 1,7 m. Jų metu per visą trasos ilgį buvo fiksuoti XX a. suardymai bei atsidengę griuvenų sluoksnis, kuris dėl radinių fragmentiškumo nedatuotas (Juškaitis V., 2005. Tyrimai Trakų pusiasalio pilyje, griovio vietoje prie pietinio bokšto // ATL, p.144-146.

2010 metais vykdant archeologinius žvalgymus trasa buvo kasama lygiagrečiai vakarinei Pusiasalio pilies sienai. PR trasos galas rėmėsi į Bernardinų ežerą, o ŠV į Kęstučio gatvę (perkasą Nr.4). Tai yra lietaus nuotekynės trasa orientuota iš PR į ŠV. Ilgosiomis kraštinėmis iš PR į ŠV. Beveik visa trasa buvo kasama virš ankščiau pakloto, bet nenaudojamo vamzdyno. Užsakovo pateiktoje topo nuotraukoje buvusi trasa nepažymėta. Kadangi archeologiniai žvalgymai pirmiausiai vyko PR trasos dalyje, tad ir kvadratai sužymėti skaičiais iš PR į ŠV – 1, 2, 3 ... 62, iš ŠR į PV raidėmis – A, B, C ... K (brėž. Nr.23). Buvęs gynybinis griovys užpiltas iki 6 m storio žemių sluoksniu, todėl žemės paviršius stipriai žemėja PR kryptimi, tai yra link Bernardinų ežero. Jei kv.C61 Habs 154.9 m, tai kv. K1 – Habs 150.06 m. Tai yra aukščių skirtumas tarp trasos galų siekia daugiau nei 4 m.

Lietaus nuotekynės trasa Nr.1 pirmiausiai kasta šalia pietinio Pusiasalio pilies bokšto (kv. F33, G31-33, H31-33, I28-33, J1-33, K1-29; brėž. Nr.24). Ši trasos dalis 33 m ilgio ir kaip ankščiau minėta 70 cm pločio. Tyrimo metu viršutinį kultūrinio sluoksnio horizontą sudarė supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1; brėž. Nr.25, 26; nuotr. Nr.50, 51, 54, 55, 56). Jis 10–30 cm storio. Po juo, per visą šią trasos atkarpa, išskirtas pilkos maišytos žemės sluoksnis su smulkių raudonų plytų fragmentais (sl.2). Sluoksnis taip pat supiltinis, susiformavęs XX a. (formuojant ežero pakrantę). Jis nuo 10 iki 35 cm storio. Tik kv.J1-13 ir K1-13 pasiekus trasos projekcinį gylį (80 cm) šio sluoksnio apačia nepasiekta. Kv.J8-13, K1-13 50-60 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus fiksuotas supiltinis rudo smėlio su smulkiomis griuvenomis sluoksnis (sl.3; brėž. Nr.25). Tyrimo metu radinių jame neaptikta, tad tiksliau nedatuojamas. Kv.J14, K14 atsidengė mūro fragmentas – gynybinio griovio atraminė siena (brėž. Nr.26; nuotr. Nr.52, 53). Ji 3 m pločio. Sieną mūryta iš stambių lauko akmenų, rištų kalkiniu skiediniu. Šis sienos fragmentas buvo atidengtas 2007 m archeologinių tyrimų metu. Jų metu 1,5-1,8 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus buvo pasiekta mūro apačia (Habs 149-149,3 m). 2010 metais kv.J14, 17-18 ir K14, 17-18 buvo fiksuotas 2007 m. perkastos kontūras. Jis aiškiai matėsi ir trasos sienelių pjūviuose (brėž. Nr.25, 26). Todėl plačiau dar kartą atidengti rastą mūrą buvo netikslinga. Be to, dėl atsiradusios kliūties, užsakovas nusprendė koreguoti projektą, tai yra naftos gaudyklę perkelti arčiau Kęstučio gatvės, o vamzdžius, neardant aptiktos sienos bei tinkamai apšiltinus, kloti virš jos.

Tęsiant archeologinius žvalgymus, po pilkos maišytos žemės sluoksniu su raudonų plytų fragmentais (sl.2; kv.I28-33, J18-33, K18-27), 20-45 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, atsidendę maišytas smulkus žvyras su raudonų plytų fragmentais (sl.4; brėž. Nr.26; nuotr. Nr.54, 55, 56). Jame gausu smulkių bei stambių akmenų. Tai XX a. suardymas, nes pasiekus projektinį gylį (120 cm), įvairiose trasos vietose atsidendę ankščiau paklotas vamzdis. Tik kv.I32-33 atsidendę neaiškios paskirties mūro fragmentas (brėž. Nr.24, 27, 28; nuotr. Nr.59-63). Siena rasta šalia PR Pusiasalio pilies bokšto PV sienos (brėž. Nr.23). Siekiant išsiaiškinti sienos storį bei mūrijimo techniką buvo padaryta 2,3x2 m dydžio išpjova A (4,6 m²; brėž. Nr.24, 27, 28; nuotr. Nr.59-63). Šioje trasos dalyje archeologiniai tyrimai buvo atlikti iki įžemio. Atsidendęs mūras 180-200 cm storio, mūrytas iš stambių akmenų - 30X30, 35X57, 46X75 cm dydžio. Akmenys kloti eilėmis, kurios išlygintos raudonomis plytomis ar jų duženomis. Sveikesnės plytos 9x14x31,2 cm dydžio, be braukų (inv. Nr.4481, 4482; rad. lentelės Nr.215). Tyrimo metu kv.G31-33, F32-33 po 15-20 cm storio velėnos sluoksniu (sl.5; brėž. Nr.27, 28) atsidendę pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1). Jis su stambiomis griuvenomis, gausu nedidelių akmenų. Sluoksnis 60-130 cm storio. Susiformavęs XX a. klojant vamzdį bei formuojant privažiavimą prie ežero bei gyvenamųjų namų. Po XX a. suardymu kv.G31-33, F33, atsidendę stambaus maišyto žvyro sluoksnis su griuvenomis (sl.2). Sluoksnis 30-35 cm storio, apačia pasiekta Habs 150,85 m. Žemiau, kv.G31-33, F33, fiksuotas rudo molio sluoksnis (sl.8), kuris 35-95 cm storio. Sluoksnio apačia fiksuota ties Habs 149,95 m. Radinių šiame sluoksnyje taip pat neaptikta. Tačiau sprendžiant iš stratigrafijos sluoksnis susiformavo pilies statybos laikotarpiu, yra supiltinis. Mūrijant aptiktą sieną molio sluoksnis buvo perkastas pamatų duobės. Pastaroji 60 cm pločio bei 45 cm gylio. Duobė užpildyta maišyto molio ir žvyro sluoksniu (sl.6B). Virš jo išskirtas dar vienas užpylimo horizontas - maišyto smulkaus žvyro sluoksnis (sl.6A), kuris 40 cm storio. Šiame sluoksnyje bei visoje pamatų duobėje radinių neaptikta. 195 cm gylyje (Habs 150 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus pasiekta sienos apačia. Po molio sluoksniu kv.G31-33, F33 atsidendę sąnašinis pilkas smėlis su smulkiais plytgaliukais (sl.9). Sluoksnis 10-20 cm, fiksuotas 230 cm gylyje. Po juo, per visą išpjovą, atsidendę įžemis – gelsvas smėlis su šlynu (sl.10; Habs 149,85 m). Tai buvusio gynybinio griovio apačia (ežero dugnas).

Baigus archeologinius tyrimus šioje trasos dalyje bei paklojus lietaus nuotekynės vamzdžius, žemės kasimo darbai pradėti likusioje trasos dalyje (kv.A50-55, B50-55, 61-62, C50-62, D50-60, E47-56, F42-52, G39-46, H34-41, I34-37; brėž. Nr.23, 29-32; nuotr. Nr.57, 58, 66, 67, 68). Ši trasos atkarpa 29 m ilgio bei 70-100 cm pločio. Paviršius stipriai žemėjantis Bernardinų ežero kryptimi. Aukščio skirtumas tarp šios trasos atkarpos galų beveik du metrai. Ties kv.A50-55, B50-55 ir C50-55 buvo padaryta išpjova B. Šioje vietoje turėjusi būti naftos gaudyklė. Be to, dalį trasos

dengė asfalto danga (sl.11; brėž. Nr.29, 30). Ji buvo nuimta mechanizuotai. Tyrimo metu, po asfalto danga, per visą trasos ilgį fiksuoti XX a. suardymai – pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1). Jame gausu įvairaus dydžio lauko akmenų, griuvenų. Kv.D56-59, C58-60 buvo užkastos statybinės šiukšlės – betono gabalai, stiklo vata, elektros laidai (brėž. Nr.31; nuotr. Nr.69). Kv. D58, 59 ŠV sienelės pjūvyje atsidengė kanalizacijos šulinys. Tyrimo metu pilkos maišytos žemės sluoksnyje archeologiniu požiūriu vertingų radinių neaptikta. Kv.D56-59, C58-60 125 cm gylyje (Habs 153,5 m) nuo esamo žemės paviršiaus atsidengė griuvenų sluoksnis (sl.12; brėž. Nr.31). Radinių jame taip pat nerasta. Sluoksnis supiltinis, susiformavęs tikriausiai XVIII a. – XIX a. Dominikonų vienuolyno statybos metu, kai buvo užpiltas gynybinis griovys. Sluoksnio apačia nepasiekta.

Išpjovos B vietoje (kv. A50-55, B50-55 ir C50-55) žemės paviršius stipriai žemėja PV kryptimi, jei kv.A54 Habs 154,75 m, tai kv.D54 – Habs 154,5 m. Tyrimo metu viršutinį sluoksnį sudarė velėna (sl.5; brėž. Nr.23, 32; nuotr. Nr.66-68). Ji 20 cm storio. Po ja fiksuotas 100 cm storio pilkos maišytos žemės sluoksnis su griuvenomis, akmenimis (sl.1). Jame rasti keli XX a. gamykliniai kokliai, lubų gipsiniai apvadai. Sluoksnis peraugęs medžių šaknimis. Jis 60-100 cm storio. Storiausias kv.C53-54, D53-54. Šioje vietoje yra žymus nuolydis PV kryptimi. Sluoksnio apačia fiksuota 80-120 cm gylyje (Habs 153,2-153,5 m). Žemiau, per visą išpjovą, atsidengė griuvenų sluoksnis (sl.12). Jame gausu raudonų plytų fragmentų, nedidelių akmenų. Radinių neaptikta. Pasiėkus projektinį gylį 150-170 cm bei nefiksavus vertingo kultūrinio sluoksnio, tyrimai buvo nutraukti.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 PV sienelės pjūvis A-A1 (brėž. Nr.23, 24, 25; nuotr. Nr.50, 51). Tirti 3 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 PV sienelės pjūvis A-A1 13,9 m ilgio ir 90-100 cm aukščio (brėž. Nr.25). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio 1 metru buvo fiksuotas Habs 150,15 m, o ties 14 metru - Habs 150,70 m. Tai yra žemės paviršius palaiptiui kilo Kęstučio gatvės kryptimi. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1). Jis 10-36 cm storio. Žemiau, ties 7-13 metrais atsidengė pilkos maišytos žemės sluoksnis su smulkių raudonų plytų fragmentais (sl.2), kuris palaiptiui kilo ŠV kryptimi (tai yra link Kęstučio gatvės). Jis 20-30 cm storio. Sluoksnis supiltinis, datuojamas XX a. Jo apačia ties pjūvio 8-13 metrais stebėta 45-50 cm gylyje (Habs 149,75-150,1 m) nuo esamo žemės paviršiaus.

Tačiau jo apačia nepasiekta, ties sienelės pjūvio 1-7 metrais. Šioje vietoje pasiektas trasos projektinis gylis – Habs 149,5 m. Po pilkos maišytos žemės sluoksniu (ties 7-13 metrais) fiksuotas rudo smėlio su smulkiomis griuvenomis sluoksnis (sl.3). Kaip jau minėta, šis kultūrinio sluoksnio horizontas taip pat supiltinis. Jame radinių neaptikta, tad tiksliau nedatuotas. Ties 14 metru, sienelės pjūvyje, fiksuota duobė šalia aptiktos gynybinio griovio atraminės sienos. Tai 2005 m. vykdytų archeologinių tyrimų perkastos kontūras.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 ŠR sienelės pjūvis B-B1 (brėž. Nr.23, 24, 26; nuotr. Nr.54, 55, 56). Tirti 3 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 ŠR sienelės pjūvis B-B1 14 m ilgio ir 110-125 cm aukščio (brėž. Nr.26). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio 14 metru buvo fiksuotas Habs 150,7 m, o ties 28 metru - Habs 151,9 m. Tarp pateiktų dviejų žemės paviršiaus taškų aukščio skirtumas yra 120 cm. Žemės paviršius šioje trasos dalyje staigiai kyla aukštyn. Aprašomos sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1). Jis 10-60 cm storio. Storiausias virš aptikto mūro. Ties šia vieta (17, 18 metrais) sienelės pjūvyje atsidengė 2007 metų perkastos kontūras – 134 cm pločio. Po pilkos maišytos žemės sluoksniu per visą sienelės pjūvį fiksuotas taip pat pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.2), tačiau su gausiais raudonų plytų fragmentais. Jis supiltinis, 10-25 cm storio. Sluoksnio apačia atsidengė 20-50 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Žemiau fiksuotas maišytas smulkus žvyras su raudonų plytų fragmentais (sl.4). Jame gausu nedidelių akmenų. Sluoksnis supiltinis, perkastas XX a. tiesiant vandentiekio (?) trasą. Suardyto sluoksnio apačia nepasiekta.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos A PR sienelės pjūvis C-C1 (brėž. Nr.23, 24, 27; nuotr. Nr.59-63). Tirti 6 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos A PR sienelės pjūvis C-C1 3,3 m ilgio ir 250 cm aukščio (brėž. Nr.27). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio G metru buvo fiksuotas Habs 152,2 m, o ties J metru - Habs 151,70 m. Tai yra žemės paviršius palaipsniui kilo Kęstučio gatvės kryptimi. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė supiltinis pilkos maišytos žemės

sluoksnis (sl.1). Jis 80-130 cm storio. Ties G metru atsidengė supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis su smulkių raudonų plytų fragmentais (sl.2). Sluoksnis 30 cm. Ties I ir H metrais 70-95 cm gylyje (Habs 150,9-151,25 m) nuo esamo žemės paviršiaus atsidengė gynybinio griovio atraminė siena. Pamatų duobės kontūras fiksuotas 105-132 cm gylyje. Jis užpildytas maišyto molio ir žvyro sluoksniu (sl.6B) bei smulkiu žvyru (sl.6A). Duobė ties viršumi 60 cm pločio. Duobės dugnas pasiekta, ties sienos apačia – 205 cm gylyje (Habs 150 m). Pamatų duobė buvusi įkasta į molio sluoksnį (sl.8), kuris sienelės pjūvyje 45 cm storio. Jo apačia fiksuota 216 cm gylyje (Habs 149,95 m). Molio sluoksnis švarus, be jokių priemaišų – plytgalių, kalkinio skiedinio. Šis kultūrinio sluoksnio horizontas susiformavo virš sąnašinio pilko smėlio (sl.9), kuris 20 cm storio. Jame gausu smulkių raudonų plytų fragmentų. Sluoksnio apačia fiksuota 240 cm gylyje (Habs 149,8 m). Įžemis gelsvas smėlis su šlynu (sl.10). Jame nerasta jokių žmogaus veiklą liudijančių požymių.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos A ŠR sienelės pjūvis D-D1 (brėž. Nr.23, 24, 27; nuotr. Nr.59-63). Tirti 9 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos A ŠR sienelės pjūvis D-D1 2 m ilgio ir 260 cm aukščio (brėž. Nr.27). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio 33 metru buvo fiksuotas Habs 152,4 m, o ties 31 metru - Habs 152,2 m. Tai yra žemės paviršius palaiptams žemėjo Bernardinų ežero kryptimi. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė velėna, kuri 20 cm storio (sl.5). Po ja fiksuotas XX a. supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1). Ties 31 metru jo storis siekė 60 cm, o ties 33 metru – 110 cm. Sluoksnio apačia fiksuota 80-130 cm gylyje (Habs 151,1-151,45 m). Žemiau išskirti du kultūrinio sluoksnio horizontai. Tai maišyto stambaus žvyro sluoksnis su smulkiais raudonų plytų fragmentais (sl.7). Sluoksnis atsidengė tik ties 32 ir 33 sienelės pjūvio metru. Jis 35 cm storio. O ties 31 metru išskirtas pilkos maišytos žemės sluoksnis su plytgaliais (sl.2). Jis 15-40 cm storio. Sluoksnis supiltinis, datuojamas XX a. Supiltinis rudo molio sluoksnis (sl.8), kuris sietinas su Pusiasalio pilies statybomis, atsidengė 153 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Sluoksnis 93 cm storio, apačia fiksuota, ties Habs 149,93 m. Ties 31 ir 32 sienelės pjūvio metrais molio sluoksnyje stebėtas duobės kontūras (sl.6A, 6B). Jos apačia pasiekta 195 cm gylyje (Habs 150,33 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Duobė užpildyta maišytu žvyru su molium (sl.6B) bei smulkaus žvyru (sl.6A) sluoksniais. Sąnašinis pilkas smėlis su smulkiais plytgaliais fiksuotas 230-245 cm gylyje (Habs 149,96 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Įžemis – gelsvas smėlis su šlynu (sl.10) – išskirtas 245 cm gylyje (Habs 149,83 m).

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos A ŠV sienelės pjūvis E-E1 (brėž. Nr.23, 24, 28; nuotr. Nr.59-63). Tirti 6 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos A ŠV sienelės pjūvis E-E1 330 m ilgio ir 260 cm aukščio (brėž. Nr.28). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio F metru buvo fiksuotas Habs 152,4 m, o ties J metru - Habs 151,95 m. Tai yra žemės paviršius palaipsniui žemėjo gynybinio griovio kryptimi. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė XX a. pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1), kuris 120 cm storio. Ties viduriu yra aiškus buvusios trasos duobės kontūras (sl.2), kuris ties viršumi 160 cm pločio. Maišyto stambaus žvyro sluoksnis su smulkiais raudonų plytų fragmentais (sl.7) atsidengė 120 cm gylyje. Sluoksnis fiksuotas tik ties sienelės pjūvio F ir G metrais. Jis 30 cm storio. Sluoksnio apačia atsidengė, ties Habs 149,9 m. Žemiau stebėtas molio sluoksnis (sl.8), kurio storis 82 cm. Jo apačia pasiekta 233 cm gylyje (Habs 150,07 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus. Kaip jau minėta sluoksnis susiformavo ant sąnašinio pilko smėlio su smulkiais plytgaliukais (sl.9). Šiame sienelės pjūvyje sluoksnis 18 cm storio. Po juo pasiektas (Habs 149,9 m) įžemis – gelsvas smėlis su šlynu (sl.10).

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos ŠR sienelės pjūvis F-F1 (brėž. Nr.23, 29, 30; nuotr. Nr.57, 58). Tirti 2 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos ŠR sienelės pjūvis F-F1 18,5 m ilgio ir 120-140 cm aukščio (brėž. Nr.29, 30). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio 34 metru buvo fiksuotas Habs 152 m, o ties 53 metru - Habs 153,7 m. Tai yra gynybiniame griovyje esantis žemės paviršius staigiai kyla Kęstučio gatvės kryptimi. Aukščio skirtumas tarp pateiktų sienelės pjūvio taškų yra 1,7 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė 10-15 cm storio asfalto danga (sl.11). Žemiau, per visą sienelės pjūvį, fiksuotas supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1). Kaip jau minėta ankstesniame aprašyme, žemės kasimo darbai vyko virš buvusios trasos, tad sienelės pjūvyje atsispindi XX a. suardymai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos PV sienelės pjūvis G-G1 (brėž. Nr.23, 31; nuotr. Nr.69). Tirti 2 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos PV sienelės pjūvis G-G1 6,5 m ilgio ir 160 cm aukščio (brėž. Nr.23, 31). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio 55 metru buvo fiksuotas Habs 154,25 m, o ties 61 metru - Habs 154,8 m. Tyrimo metu šioje trasos dalyje paviršių dengė asfaltas, tačiau jis buvo nuimtas mechanizuotai, tad sienelės pjūvyje G-G1 jis neatsispindi. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1). Sluoksnis 130 cm storio. Pjūvio įvairiose vietose kyšojo skylėtų molinių plytų fragmentai, vielų gabalai, ruberoido bei stiklo vatos fragmentai. Ties sienelės pjūvio 58 ir 59 metrais atsidengė kanalizacijos šulinio rentiniai. 130 cm gylyje (Habs 153,4-153,5 m) nuo dabartinio žemės paviršiaus atsidengė stambių griuvenų sluoksnis (sl.12), kuris palaipsniui žemėjo Bernardinų ežero kryptimi. Tyrimo metu jame nerasta jokių tiksliau datuojamų radinių. Sluoksnis supiltinis, susiformavęs užpilant Pusiasalio pilies gynybinį griovį. Tikriausiai sietinas su Dominikonų vienuolyno statybos laikotarpiu.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos B ŠR sienelės pjūvis H-H1 (brėž. Nr.23, 32; nuotr. Nr.66-68). Tirti 3 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos ŠR sienelės pjūvis H-H1 480 cm ilgio ir 200 cm aukščio (brėž. Nr.32). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio 54 metru buvo fiksuotas Habs 154,75 m, o ties 50 metru - Habs 154,36 m. Tai yra žemės paviršius nežymiai žemėjo Bernardinų ežero kryptimi. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė velėna, kuri 15 cm storio (sl.5). Po ja fiksuotas supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1). Jame gausu griuvenų, stambesnių akmenų. Sluoksnis datuojamas XX a., nes kaip jau ankščiau minėta jame rasti šiam laikotarpiui būdingi kokliai ir kt. dirbiniai. Sluoksnis 100 cm storio. Apačia pasiekta 115 cm gylyje (Habs 153,44 m). Žemiau atsidengė rudas griuvenų sluoksnis (sl.12). Sluoksnis supiltinis, susiformavęs užpilant gynybinį griovį. Jame gausu įvairaus dydžio plytelių fragmentų. Kaip jau minėta, jame nebuvo rasta tiksliau datuojamų radinių.

Kadangi nepasiektas archeologiniu požiūriu vertingas kultūrinis sluoksnis, tyrimai vykė iki projektinio gylio – Habs 152,56 m.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos B ŠV sienelės pjūvis I-II (brėž. Nr.23, 32; nuotr. Nr.66-68). Tirti 3 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos ŠV sienelės pjūvis I-II 360 cm ilgio ir 165 cm aukščio (brėž. Nr.32). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio A metru buvo fiksuotas Habs 154,75 m, o ties D metru - Habs 154,47 m. Tai yra žemės paviršius nežymiai žemėjo vakarų kryptimi. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1 ir 2), datuojamas XX a. Ties sienelės D metru fiksuotas ankščiau patiestas asbocementinis vamzdis (140 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus). Sluoksnio apačia fiksuota ne vienodame gylyje, jei ties sienelės pjūvio A metru ji pasiekta Habs 153,9 m, o ties D – Habs 152,95 m. Tai yra sluoksnis aiškiai žemėjo vakarų kryptimi. Žemiau atsidengė rudas griuvenų sluoksnis (sl.12). Sluoksnis supiltinis, susiformavęs užpilant gynybinį griovį. Jame gausu įvairaus dydžio plytgalių fragmentų. Kaip jau minėta jame nebuvo rasta tiksliau datuojamų radinių.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos B PR sienelės pjūvis J-JI (brėž. Nr.23, 32; nuotr. Nr.66-68). Tirti 3 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.1 išpjovos PR sienelės pjūvis J-JI 250 cm ilgio ir 110-152 cm aukščio (brėž. Nr.32). Esamas žemės paviršius stipriai žemėja V kryptimi. Jei ties sienelės pjūvio A metru buvo fiksuotas Habs 154,36 m, tai ties D metru - Habs 153,9 m. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė velėna. Ji fiksuota tik ties sienelės pjūvio A ir B metrais. Velėna 10 cm storio. Po ja atsidengė supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.1), datuojamas XX a. Sluoksnis 65 cm storio, peraugęs medžių šaknimis. Sluoksnio apačia fiksuota ties Habs 153,5 m, o ties sienelės pjūvio C ir D metrais sluoksnio apačia nepasiekta. Žemiau atsidengė rudas griuvenų sluoksnis (sl.12). Sluoksnis supiltinis, susiformavęs užpilant gynybinį griovį. Jame gausu įvairaus dydžio plytgalių fragmentų. Kadangi nepasiektas archeologiniu požiūriu vertingas kultūrinis sluoksnis, archeologiniai tyrimai vyko iki projekcinio gylio – Habs 152,83 m.

Lietaus nuotekynės trasa Nr.2

(brėž. Nr.2, 33, 34; nuotr. Nr.70-74)

Lietaus nuotekynės trasa Nr.2 buvo kasama išilgai Kęstučio gatvės, šalia PR Dominikonų vienuolyno sienos. Archeologinių tyrimų pobūdis – archeologiniai žvalgymai. Trasa Nr.2 įsiterpusi tarp miesto kanalizacijos, vandentiekio, elektros ir kitų trasų (žr. brėž. Nr.2, 33). Trasa 22,4 m ilgio bei 1 m pločio (22,4 m²), orientuota iš ŠR į PV (žr. brėž. Nr.2, 33; nuotr. Nr.70-74), ilgosiomis kraštinėmis orientuota iš ŠR į PV. Aprašyme pateikiama tik dalis trasos, nes visoje trasos atkarpoje fiksuoti suardymai susiję su per gatvę nutiestomis komunikacijomis (žr. nuotr. Nr.71, 73, 74). Aprašomos trasos dalis sužymėta kvadratais iš PV į ŠR skaičiais 1, 2, 3, ..., 14, iš ŠV į PR – raide A (brėž. Nr.33). Žemės paviršius nežymiai kylantis iš ŠR į PV, tai yra Karaimų gatvės kryptimi. Ties trasos ŠR kampu (kv.A14) Habs 154,9 m.

Prieš vykdant tyrimą Kęstučio gatvę dengęs asfaltas jau buvo nuimtas mechanizuotai. Tad per visą trasos plotį viršutinį kultūrinio sluoksnio horizontą sudarė rudos maišytos žemės sluoksnis (sl.1) su skalda, žvyru. Žemiau, per visą ilgį, atsidengė suardymai sietini su šalimais esančių miesto komunikacijų tiesimu. Tai pilkos, vietomis juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2), datuojamas XX a. Jame rasti užkasti sudaužytų betoninių rentinių gabalai. PR sienelės pjūvyje nugriuvus žemėm atsidengė neaiškios paskirties pakloti asbocementiniai vamzdžiai, pakloti kabeliai. Jie fiksuoti 70 cm gylyje. Pilkos maišytos žemės sluoksnis 20-55 cm storio, tik ties kv.A6-11 fiksuotas gilus įkasimas. Šioje vietoje sluoksnio storis siekė 130 cm, tačiau jo apačia nepasiekta. Tyrimo metu pilkos maišytos žemės sluoksnyje kv.A7-9 rasta kelios dešimtys šukių (rad. lentelės Nr.216-221). Šukės žiestos, glazūruotos žalia, rečiau ruda glazūra. Didžioji šukių dalis priklausė puodams, rastas keptuvės pakraštėlis (inv. Nr.4520), dubuo (inv. Nr.4490), lėkščių fragmentai (inv. Nr.4489, 4514-4516). Rasta 11 plokštinių koklių fragmentų (rad. lentelės Nr.223). Kokliai puošti augaliniu bei geometriniu ornamentu. Du fragmentai (inv. Nr.4622, 4625; iliustr. Nr.18:4622, 4625) priklausytų XVII a. Oginskių herbiniams kokliams. Tyrimo metu suardytame sluoksnyje rastos dvi monetos (inv. Nr.4634, 4635; iliustr. Nr.18:4634, 4635). Tai Jono Kazimiero (1648-1668) šilingai kaldinti 1665 ir 1666 (?) metais. Visi šie radiniai rodytų, jog šioje vietoje sunaikintas XVII-XVIII a. kultūrinis sluoksnis.

Tęsiant žvalgymus kv.A1-5, 12-14 50-75 gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus atsidengė stambaus maišyto žvyro sluoksnis, kuris taip pat sietinas su suardymais vykusiais XX a.

Kęstučio gatvėje tiesiant komunikacijas. Žvyro sluoksnyje radinių neaptikta. Sluoksniu apačia nepasiekta, kadangi buvo kasama iki projekcinio gylio. Trasos vietoje kultūrinis sluoksnis sunaikintas tiesiant komunikacijas.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.2 PR sienelės pjūvis A-A1 (brėž. Nr.2, 33, 34, 25; nuotr. Nr.70-74). Tirti 3 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.2 PR sienelės pjūvis A-A1 13,5 m ilgio ir 140 cm aukščio (brėž. Nr.25). Esamas žemės paviršius, ties sienelės pjūvio 14 metru buvo fiksuotas Habs 149,9 m, o ties 1 metru - Habs 150,05 m. Tai yra žemės paviršius nežymiai kilo Karaimų gatvės kryptimi. Sienelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė supiltinis rudos maišytos žemės sluoksnis – kelio dangos pagrindas (sl.1). Jis 15-25 cm storio. Storiausias ties sienelės pjūvio 5-8 metrais, kur jo storis siekė 47 cm. Sluoksnis su skaldos bei žvyro priemaišomis. Žemiau, sienelės pjūvyje, išskirti du kultūrinio sluoksniu horizontai, datuojami XX a., atsiradę tiesiant įvairias miesto komunikacijas Kęstučio gatvėje. Pirmasis tai pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.2). Jis 15-50 cm storio. Ties sienelės pjūvio 5-11 metrais jo storis siekė 130 cm. Žemiau, ties sienelės pjūvio 1-5 ir 12-14 metrais, fiksuotas maišytas stambus žvyras (sl.3). Sluoksnis rudos spalvos, su pilkos žemės intarpais. Dėl to, kad trasos vietoje kultūrinis sluoksnis yra sunaikintas, archeologiniai tyrimai vyko iki projekcinio gylio. Tad maišyto žvyro apačia nepasiekta.

Lietaus nuotekynės trasa Nr.3

(brėž. Nr.2, 35-37; nuotr. Nr.75-80)

Lietaus nuotekynės trasa Nr.3 buvo kasama šalia pietvakarinės Dominikonų vienuolyno sienos (žr. brėž. Nr.2, 35; nuotr. Nr.75). Bendras trasos ilgis 26,5 m, plotis 1 m (viso 26,5 m²). Archeologinių tyrimų pobūdis – archeologiniai žvalgymai.

1970 metais J. Jučienė prie ŠV Dominikonų bokšto ištyrė dvi perkakas (perkasa Nr.1,2; Jučienė J. 1970 m Trakų pusiasalio pilies / Dominikonų bažnyčios pietų vakarinio bokšto archeologinių kasinėjimų ataskaita. Bylos Nr.F5-407.). Tyrimo metu 190-200 cm gylyje atsidengė

40-50 cm storio bei 70 cm pločio akmeninis grindinys ir sveika bokšto siena. Nustatyta, jog grindinys klotas „žymiai vėliau negu čia buvo statytas Dominikonų bažnyčios pietų vakarinis bokštas“. Pastarasis bokštas statytas XVIII a. pab. - XIX a. pradžioje. Tyrimo išvadose nurodyta, jog šioje vietoje ilgą laiką buvo gyventojų daržai bei arčiau vienuolyno sienos piltos gyventojų buitinės šiukšlės. Tad, atsižvelgiant į ankstesnių tyrimų išvadas pateiktas KPD mokslinei archeologijos komisijai projekte buvo nurodyta, jog žemės judinimo darbai bus vykdomi iki projektinio lygio. Tik aptikus archeologiniu požiūriu vertingą kultūrinį sluoksnį būtų kasama iki įžemio. Be to, užsakovo pateiktame plane nuotekynės trasa kirto įvairias komunikacijas - elektros kabelių, šiluminės trasas. Tai yra šioje vietoje jau anksčiau vyko intensyvūs žemės judinimo darbai. Tad surasti nesuardytą kultūrinį sluoksnį buvo mažai vilties.

Lietaus nuotekynės trasa Nr.3 buvo kasama lygiagrečiai PV Dominikonų vienuolyno sienai (brėž. Nr.2, 35; nuotr. Nr.75). Nuo jos trasa yra nutolusi 120 cm. Pati trasa orientuota iš ŠV į PR. Ji suskirstyta kvadratais, kurie sužymėti skaičiais iš ŠV į PR – 1, 2, 3, 4 ... 27, iš PV į ŠR raide – A (brėž. Nr.35-37). Trasos vietoje žemės paviršius beveik lygus. Aukščio skirtumas siekia ne daugiau kaip 20 cm. Jei kv.A3 Habs 157,69 m, tai kv.A24 – Habs 157,41. Tik kv.A25-27 yra kalvos šlaitas šalia Kęstučio gatvės. Šioje vietoje aukščio skirtumas siekia 2,38 m.

Archeologiniai tyrimai vyko iš karto per visą trasos ilgį. Tyrimo metu viršutinį horizontą sudarė velėna (sl.1; brėž. Nr.36, 37). Jos storis siekė 15-20 cm. Žemiau, per visą trasos ilgį bei projektinį gylį (140-160 cm) atsidengė pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.2, 3), maišytas su žvyru. Sluoksnis supiltinis. Nors tyrimo metu buvo išskirti du šio sluoksnio horizontai (sl.2 ir 3), tačiau jie yra vienalaikiai. Tyrimo metu, juose rasta įvairių geležinių detalių, neaiškios paskirties gelžgalių, radijo detalių, laidų. Taip pat aptikta įvairios buitinės keramikos fragmentų (rad. lentelės Nr.225, 226). Dirbiniai datuoti XX a, dalis jo pirmąja puse (puodų šukės). Tyrimo metu ties trasos PV sienelės pjūvio 1-8 metrais atsidengė betoninė sienelė – šiluminė trasa. Nors užsakovo pateiktame plane ji turėjusi būti nuo trasos nutolusi bent 1,5 m į PV.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.3 ŠV sienelės pjūvis A-A1 (brėž. Nr.35, 36; nuotr. Nr. 76). Tirti 3 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.3 ŠV sienelės pjūvis A-A1 1 m pločio ir 160 cm aukščio (brėž. Nr.36; nuotr. Nr.76). Esamas žemės paviršius Habs 157,7 m. Sienelės pjūvyje viršutinį

horizontą sudarė velėna (sl.1), kuri 15 cm storio. Žemiau atsidengė supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.2). Sluoksnis su žvyru, 85-139 cm storio. Jis palaiapsniui žemėjo V kryptimi. Sluoksnis datuojamas XX a. Sienuelės pjūvyje kyšojo elektros laidai. 105-160 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus atsidengė maišyto žvyro sluoksnis (sl.3). Jis rudos spalvos, su smulkiais akmenukais. Sluoksnis taip pat supiltinis, datuojamas XX a.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.3 ŠR sienelės pjūvio B-B1 fragmentas (brėž. Nr.35, 36; nuotr. Nr. 77, 78). Tirti 3 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.3 ŠR sienelės pjūvis B-B1 12 m ilgio ir 145 cm aukščio (brėž. Nr.36; nuotr. Nr.77, 78). Esamas žemės paviršius Habs 157,7 m. Sienuelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė velėna (sl.1), kuri 15 cm storio. Žemiau atsidengė supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.2). Sluoksnis su žvyru, 95-143 cm storio. Kaip jau minėta tai XX a. supiltinis sluoksnis. Ties sienuelės pjūvio 1-3 metrais, 115 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, fiksuotas maišyto žvyro sluoksnis (sl.3). Jis rudos spalvos, su smulkiais akmenukais. Sluoksnis taip pat supiltinis, datuojamas XX a.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.3 ŠR sienelės pjūvio B2-B3 fragmentas (brėž. Nr.35, 37; nuotr. Nr. 79, 80). Tirti 2 sluoksniai.

Lietaus nuotekynės trasos Nr.3 ŠR sienelės pjūvis B2-B3 6 m ilgio ir 140 cm aukščio (brėž. Nr.37; nuotr. Nr.79, 80). Esamas žemės paviršius nežymiai žemėjo PR kryptimi, jei ties sienuelės pjūvio 15 metru Habs 157,8 m, tai ties 20 metru – Habs 157,6 m. Sienuelės pjūvyje viršutinį horizontą sudarė velėna (sl.1), kuri 15-20 cm storio. Žemiau atsidengė XX a. supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.2). Sluoksnis su žvyru. Jo apačia nepasiekta, nes archeologiniai tyrimai vyko iki projektinio lygio.

Archeologiniai tyrimai prie PV ir PR Dominikonų vienuolyno sienos kastos tranšėjos

hidroizoliacijai vietoje

Pagal pateiktą archeologinių tyrimų Trakų Dominikonų vienuolyno bei Pusiasalio pilies projekto papildymą 2010 metais buvo numatyta atlikti vienuolyno pamatų hidroizoliaciją šalia PR ir PV vienuolyno sienų. Žemės judinimo darbai turėjo vykti esamų elektros kabelių trasų vietose. Archeologinių tyrimų pobūdis – archeologiniai žvalgymai.

Atsižvelgiant į 1970 ir 1987 metų tyrimų rezultatus (Jučienė J. 1970 m Trakų pusiasalio pilies / Dominikonų bažnyčios pietų vakarinio bokšto archeologinių kasinėjimų ataskaita. Bylos Nr.F5-407; Rusteika B. Buv. Dominikonų vienuolyno ir bažnyčios pritaikymas. Trakai, Kęstučio g.2. Paruošiamieji darbai. 1987 m. Bylos Nr.416-15/20.958), atliekama pamatų hidroizoliacija nepalies vertingo kultūrinio sluoksnio. Dėl šios priežasties projekto papildyme buvo nurodyta, jog tyrimai vyks iki projektinio - 1 m gylio.

Archeologiniai žvalgymai vyko 2010 rugsėjo mėnesį. Išilgai PV ir PR sienos buvo iškasta 80-100 cm pločio bei 79 m ilgio perkasa (perkasa Nr.5; brėž. Nr.38-40; nuotr. Nr.81-91), kas 10-15 metrų paliekant 1 m pločio kontrolines juostas. Tyrimo metu po 10-15 cm storio velėnos sluoksniu, per visą perkamos ilgį bei gylį (60-100 cm) fiksuota juoda maišyta žemė – XX a suardymai, be statybinių šiukšlių archeologiniu požiūriu vertingų radinių neaptikta. Pastarieji suardymai susiję su šalia PV ir PR vienuolyno sienos nutiestomis Trakų istorijos muziejaus komunikacijomis (elektros kabeliai, įžeminimas; nuotr. Nr.81-86). Vietomis užkasant kabelius buvo suverstos statybinės šiukšlės. Žemiau yra pateikiamas fiksuotų kontrolinių juostų sienelių pjūvių aprašymas.

Perkasos Nr.5 kontrolinės juostos A sienelės pjūvis A-A1 (žr. brėž. Nr.38, 39; nuotr. Nr.81, 82) Tirtas 1 sluoksnis.

Kontrolinė juosta buvo palikta ties PR Dominikonų vienuolyno siena, nuo R pastato kampe nutolusi 6,7 m (brėž. Nr.38). Ji 100 cm pločio, 180 cm ilgio ir 120-125 cm aukščio. Tyrimo metu nuo pat žemės paviršiaus atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2), susiformavęs XX a. antroje pusėje tiesiant įvairias komunikacijas (žr. brėž. Nr.38, 39 nuotr. Nr.81, 82). Ties Dominikonų vienuolyno siena, 40 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus atsidengė pamatų

išplatėjimas, kuris fiksuotas per visą PR vienuolyno sieną. Pamatai išplatėja 80 cm. Analogiškas pamatų išplatėjimas buvo aptiktas 1998 m archeologinių tyrimų metu šalia Dominikonų vienuolyno ŠV sienos.

Perkasos Nr.5 kontrolinės juostos B sienelės pjūvis B-B1 (žr. brėž. Nr.38, 39; nuotr. Nr.83) Tirtas 1 sluoksnis.

Kontrolinė juosta buvo palikta ties PR Dominikonų vienuolyno siena, nuo R pastato kampo nutolusi 18,7 m (brėž. Nr.38). Ji 100 cm pločio, 180 cm ilgio ir 110 cm aukščio. Tyrimo metu nuo pat žemės paviršiaus atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2), susiformavęs XX a. antroje pusėje tiesiant įvairias komunikacijas (žr. brėž. Nr.38, 39 nuotr. Nr.83). Ties Dominikonų vienuolyno siena, 40 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus atsidengė jau ankščiau minėtas pamatų išplatėjimas.

Perkasos Nr.5 kontrolinės juostos C sienelės pjūvis C-C1 (žr. brėž. Nr.38, 39; nuotr. Nr.84) Tirtas 1 sluoksnis.

Kontrolinė juosta buvo palikta ties PR Dominikonų vienuolyno siena, nuo R pastato kampo nutolusi 30,7 m (brėž. Nr.38). Ji 100 cm pločio, 150 cm ilgio ir 65-75 cm aukščio. Tyrimo metu nuo pat žemės paviršiaus atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2), susiformavęs XX a. antroje pusėje tiesiant įvairias komunikacijas (žr. brėž. Nr.39; nuotr. Nr.84). Ties Dominikonų vienuolyno siena, 30-35 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus atsidengė jau ankščiau minėtas pamatų išplatėjimas.

Perkasos Nr.5 kontrolinės juostos D sienelės pjūvis D-D1 (žr. brėž. Nr.38, 39; nuotr. Nr.85) Tirtas 1 sluoksnis.

Kontrolinė juosta buvo palikta ties PR Dominikonų vienuolyno siena, nuo R pastato kampo nutolusi 38,7 m (brėž. Nr.38). Ji 100 cm pločio, 70 cm ilgio ir 90-100 cm aukščio. Kontrolinės juostos D sienelės viršutinį horizontą sudarė velėna (sl.1), kuri 5-10 cm storio. Žemiau fiksuotas įkasimas (sl.2), kurio apačia fiksuota 46 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Šioje vietoje buvo atkastas senas elektros kabelis. 10-46 cm gylyje sienelės pjūvyje fiksuotas XIX-XX a. griuvenų sluoksnis su smulkiomis raudonomis plytomis (sl.3). Sluoksnis rudos spalvos, greičiausiai susiformavęs XX a. restauruojant vienuolyną. Tyrimo metu jokių radinių neaptikta.

Perkasos Nr.5 kontrolinės juostos E sienelės pjūvis E-E1 (žr. brėž. Nr.38, 40; nuotr. Nr.86) Tirtas 1 sluoksnis.

Kontrolinė juosta buvo palikta ties PV Dominikonų vienuolyno siena, nuo P pastato kampo nutolusi 3 m. Ji 100 cm pločio, 90 cm ilgio ir 115 cm aukščio. Tyrimo metu nuo pat žemės paviršiaus atsidengė juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.2), susiformavęs XX a. antroje pusėje tiesiant įvairias komunikacijas (žr. brėž. Nr.40 nuotr. Nr.86).

Perkasos Nr.5 kontrolinės juostos F sienelės pjūvis F-F1 (žr. brėž. Nr.38, 40; nuotr. Nr.87) Tirti 2 sluoksniai.

Kontrolinė juosta buvo palikta ties PV Dominikonų vienuolyno siena, nuo P pastato kampo nutolusi 10,3 m. Ji 100 cm pločio, 100 cm ilgio ir 100 cm aukščio. Kontrolinės juostos F sienelės viršutinį kultūrinio sluoksnio horizontą sudarė juoda maišyta žemė – XX a. įkasimas (sl.2). Jo apačia fiksuota 75 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Žemiau, tai yra 30-75 cm gylyje, atsidengė griuvenų sluoksnis su smulkiomis raudonomis plytomis (sl.3). Sluoksnis rudos spalvos, susiformavęs XIX-XX a. Tyrimo metu jokių radinių neaptikta.